DAJA ZA GORIŠKO IN BENEČIJO

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale 1 gruppo - Cena 30 lir

Leto XVI. - Št. 76 (4539)

TRST, torek 29. marca 1960

Tambronijeva «poslovna vlada» se bo predstavila v ponedeljek 4. aprila pred poslanci in senatorji

Nenni poudarja, da gre za začasno rešitev, kajti KD se bo morala kmalu odločiti na levo ali na desno - Senat bo jutri razpravljal o ostavki Merzagore - Sestanek Fanfani-Saragat-La Malfa

(Od našega dopisnika)

RIM, 28. — «Ali si nor? Mislim, da si nor!» Tako so v četrtek ponavljali Tambroniju z mnogih strani med sestanki vodilnih odborov demokristjanskih parlamentarnih skupin. Potem ko so videli, da norec ni popuščal pred argumenti tistih, ki so ga opominjali, da se ne more pred parlament brez glasov, kot se ne gre na trg brez denarja, so mu končno z nestrpnim vzdihom rekli: «Če si že hočeš zlomiti vrat, pa pojdi.» Tako je nastala zgodba o padalski vladi: vržeš se in če se padalo odpre, se rešiš, če ne, strmoglaviš in si razbiješ glavo. Padalci so si v teh francoskih letih nakopali v politiki tako slabo ime, da je treba takoj povedati, da je Tambroni vsekakor padalec drugačne vrste in spada med tiste, ki tvegajo samo lastno kožo, potem ko so pristali na zemlji; Tambroni ne bo napadel demokratičnega voza, kot bi hoteli «parasi.»

S temi besedami izraža svoje mnenje o novi vladi dober poznavalec rimskih razmer v zadnji številki političnega tednika «Il Punto». Danes je bilo uradno sporočeno, da se bo Tambroni prav tako brez glasov kot prejšnji četrtek predstavil pred poslansko zbornico v ponedeljek 4. aprila ob 16.30 uri. Prebral bo svoj program in odšel nato v palačo Madama, kjer bo isto ponovil pred senatorji.

Nennijevo mnenje o Tambronijevi vladi pa smo zvedeli iz njegove izjave, ki jo je dal danes v Bruslju, kjer bo skupaj s Mendès Franceom predaval o «Možnostih in perspektivah evropskega socializma». «Tambronijeva vlada ni rešila krize, je dejal Nenni. Gre samo za začasno rešitev, ki ne bo mogla dolgo trajati. Tudi sama vlada se zaveda svojega položaja «poslovne vlade», ki je bila sestavljena z namenom, da reši nekatere pereče probleme, kot je odobritev proračuna. Dokončne rešitve krize v italijanski politiki pa ne bo mogoče priti prej, dokler se ne bo krščanska demokracija odločila za izbiro s premikom na desno ali na levo. Moja stranka je pripravljena podpreti premik na levo v parlamentu z vzdržanimi glasovi. Na žalost pa je krščanska demokracija po trenutku upanja v premik na levo, ponovno odložila zavzemanje svojega stališča. Očitno gre za politični akt, ki postavlja delikatna vprašanja; razumemo težave in odpor določenih krogov, toda izbiro (na desno ali na levo) ne bo mogla še dolgo odlagati, kajti samo na ta način se bo italijanska politika rešila krize.»

Sicer pa je danes v središču pozornosti sestanek med Fanfanijem, Saragatom in La Malfo. Za sestanek je zvedel rimski dnevnik «Stampa Sera». Sestali so se že včeraj, da bi proučili položaj, ki je nastal po sestavi enobarvne vlade in perspektive, ki so odprte za ponovni poskus tristranske vlade levega centra. List piše za Fanfanija, da je prepričan, in z njim njegovi zavezniki, da je bila trislanska formula povsem zrela ravno tistega dne, ko je Segni misil, da mora vrniti mandat. Zato Fanfani misli, da bi bilo mogoče na podlagi te dediščine z uspehom ponoviti poskus takoj, ko bo konec eksperimenta enobarvnega eksperimenta.»

Vsi trije državniki, ki so «prirodni voditelji» sil levega centra, so zelo ugodno ocenili zadržanje političnega tajnika KD Alda Mora, in mu priznali, da je hrabro vodil vso zadevo, čeprav se je pokazala za nesrečno in se zaradi tega kljub vsemu ne sme smatrati, da ni uspela. Udeleženci sestanka so tudi poudarili, da Moro tudi sedaj zagovarja v KD stališče, ki ne pomeni, da se je svojemu namenu odpovedal, temveč da čaka na ugoden trenutek.

Dopisnik Anse pa poroča, da se sestanek Saragata, La Malfe in Fanfanija ne more tolmačiti kot poskus oslabitve enobarvne vlade Tambronija prav pred sestankom parlamenta. «Fanfani ki je med razgovorom pokazal, da simpatizira s Tambronijem — tako je bilo rečeno omenjenemu dopisniku — je hotel vedeti, kakšno bi bilo stališče PSDI in PRI do sedanje enobarvne vlade. Saragat in La Malfa sta mu ponovno potrdila, da nameravajo socialdemokrati in republikanci, ne glede na osebna stališča, nadaljevati z borbo za uresničenje formule levega centra. PSI in PRI ne vidita v sedanjem položaju elementov, ki bi mogli spremeniti njihovo stališče, ki je znano in ki je bilo določeno v političnih dokumentih. Obe stranki sta v opoziciji proti enobarvni vladi ne glede na osebo, ki je bila poklicana, da ta poskus izvede.»

V soboto pa se je Saragat sestal pri kosilu na La Malfovem domu z Nennijem, Realejem in radikalom Pannunziom. V nedeljo se je Saragat sestal v svojem stanovanju z liberalcema Malagodijem in Storonijem. Trdi se, da je bil razgovor prisrčen. Saragat je ponovil razloge za politiko levega centra in razložil Malagodiju, zakaj je štiristranska politika preživela. Za sobotni sestanek z Nennijem pa se trdi, da je to že drugi sestanek predstavnikov PSI s predstavniki strank levega centra. Prvi sestanek je bil namreč že pred 15 dnevi; udeležili so se ga Nenni, Saragat, La Malfa in Reale.

Republikanski voditelj Reale je danes novinarjem izjavil, da mu ni znana vsebina Fanfanijevega razgovora s Saragatom in La Malfo. «Včeraj sem bil v Circeu, je dejal Reale, in o sestanku nisem nič vedel. Če bi hotel povedati svoje mnenje, bi moral vedeti vsaj, kaj so jedli.» Ko so novinarji vztrajali, je tajnik PRI odvrnil: «Ne vem popolnoma nič. Drugič poskrbite, da vas bodo povabili in prav gotovo boste bolje obveščeni.»

Tudi predsednik parlamentarne skupine fašistične MSI se je danes razgovarjal z novinarji o stališču, ki ga bo njegova stranka zavzela do nove vlade. Dejal je, da je njeno vodstvo že povedalo, kaj misli. Vsekakor pa se lahko ponovi, da mora stranka danes odložiti sleherni sklep do trenutka, ko bo novi predsednik vlade prebral svojo izjavo pred parlamentom.

Danes je najprej dosedanji predsednik vlade Segni izročil predsedniške posle Tambroniju. Potem je Pella v palači Farnesina izročil posle zunanjega ministra novemu zunanjemu ministru Segniju. Pri tem je dejal: «Mislim, da moramo slediti dosedanji liniji in upoštevati mednarodne obveznosti, ki smo jih prevzeli in ki jih moramo izvrševati tudi zaradi tega, ker smo jih sprejeli zavedajoč se, da je to v korist civilizacije, kateri pripadamo. Nadaljevali bomo s svojim prispevkom h krepitvi miru, ki je temelj napredka in ki je izrecno povezan z načelom svobode in socialne pravičnosti».

Danes sta si izmenjali posle še dosedanji minister za promet Angelini z novim ministrom Sullom, prvakom demokristjanske levice «Baza». Segni, ki je bil do sedaj tudi notranji minister, je izročil posle tega ministrstva dosedanjemu ministru za PTT Spataru.

A. P.

—«»—

Na Bavarskem zmagali socialdemokrati

MUENCHEN, 28. — Prvikrat po vojni je socialdemokratska stranka premagala krščansko socialno zvezo pri občinskih in okrajnih volitvah na Bavarskem. Socialdemokratski kandidat Hans Vogel je bil izvoljen za župana v Muenchenu s 317.116 glasovi, krščansko socialni kandidat pa je dobil 109.041 glasov. Dokončni rezultati volitev bodo znani šele čez nekaj dni zaradi zelo zapletenih računov.

Začetek posvetovanj v Camp Davidu med Eisenhowerjem in Mac Millanom

Skupna izjava obeh državnikov pravi, da bosta proučila vse plati sovjetskega predloga
Penney ima baje dokaze, da se dajo odkrivati tudi zelo šibke podzemeljske eksplozije
Nadaljujejo se pogajanja v odboru desetorice v Ženevi

WASHINGTON, 28. — Mac Millan je imel davi razgovor z ameriškim državnim tajnikom Herterjem v britanskem poslaništvu, Pozneje je odpotoval z Eisenhowerjem v Camp David. Še prej sta imela Eisenhower in Mac Millan kratek razgovor v Eisenhowerjevem uradu.

V helikopterju, ki je prišel v Camp David ob 18.46, sta bila tudi britanski poslanik Caccia in predstavnik Bele hiše Hagerty. Nekoliko prej so odpotovali trije helikopterji, v katerih so bili podtajnik Dillon, šef Eisenhowerjevega kabineta general Goodpaster in drugi funkcionarji.

Ob prihodu v Camp David je predsednik Eisenhower prebral skupno izjavo, ki pravi: «Zaupamo, da bo iz naših razgovorov v Camp Davidu izšel sporazum, kako naj rešimo našo nalogo kot udeleženci pri zelo važnem delu, ki je v prispevanju za uresničenje pravega in pravičnega miru na svetu.»

Izjava se nadaljuje: «Proučili bomo različne plati nedavnega sovjetskega predloga in to, kar ta predlog pomeni za svobodni svet. Ženevska konferenca upravičeno priteguje pozornost svobodnega sveta. Tiče se argumenta, ki zanima vse narode in ne samo tri države, ki sodelujejo pri pogajanjih.

Prav gotovo se oba zavedata važnosti, da pride do sporazuma s SZ, ki naj vsebuje primerna jamstva o prekinitvi jedrskih poizkusov, zaradi notranje važnosti tega smotra in zaradi spodbude, ki bi jo ta sporazum lahko dal za nadaljnje napredovanje na širšem področju zmanjšanja in nadzorovanja oborožitve.

Predstavnik Bele hiše Hagerty je pozneje povedal, da sta se Eisenhower in Mac Millan pogovarjala dve uri o angleško-ameriškem odgovoru na sovjetske predloge za prekinitev jedrskih poizkusov in na druga vprašanja.

Druge zadeve, o katerih sta govorila oba državnika, pa se tičejo priprav za konferenco najvišjih.

Stalni sovjetski delegat v OZN Soboljev je včeraj po televiziji izjavil, da Mac Millanov obisk v ZDA daje upati, da bo Zahod sprejel novi sovjetski predlog o prekinitvi jedrskih poizkusov, tako da bo lahko prišlo do te prekinitve. Soboljev je dodal, da je zadovoljivo videti, da so sovjetski predlog sprejeli tako resno, da je Mac Millan odpotoval čez ocean na razgovore z Eisenhowerjem.

Sovjetski delegat je izrekel mnenje, da konferenca desetih o razorožitvi v Ženevi «gre po pravi poti». Dodal je, da ne dvomi, da bo svet lahko sprejel načrt Hruščeva, toda potrebno bo še nekaj časa.

Na koncu je Soboljev izjavil, da sta konferenca o razorožitvi in konferenca o prekinitvi jedrskih poizkusov, ki zasedata istočasno v Ženevi, tesno povezani. Vendar ne bi bilo prav reči, da bi v primeru neuspeha ene druga ne mogla uspeti.

Kakor poročajo iz Ženeve, je bila seja o prekinitvi jedrskih poizkusov ponovno odložena na zahtevo britanske in ameriške delegacije. Vzrok te tretje odložitve je v dejstvu, da Angleži in Američani ne morejo še jasno odgovoriti na zadnji sovjetski predlog, ker se je s tem v zvezi pravkar začelo posvetovanje med Mac Millanom in Eisenhowerjem. V Ženevi so mnenja, da se bodo ta pogajanja končala z novim zahodnim predlogom in z raznimi pojasnili o posameznih točkah. Opazovalci izključujejo možnost, da bi Angleži in Američani enostavno odklonili pogajanja na podlagi sovjetskega predloga.

Londonski list «Daily Mail» poroča danes, da je angleški jedrski znanstvenik sir William Penney, ki je sedaj v ZDA z Mac Millanom, prišel do zaključka, da je sedaj mogoče odkriti vsako podzemeljsko jedrsko eksplozijo, ki ima strateško važnost. Pod naslovom nad vsemi stolpci piše omenjeni konservativni list, da je Penney prinesel v Washington številne dokaze, da Zahod in Vzhod sedaj lahko izvedeta nadzorovano preposved podzemeljskih eksplozij, tako da ne bo mogel nihče slepariti. List pravi dalje, da je britanski znanstvenik na podlagi šibkih eksplozij v rovih nekega premogovnika prišel do zaključka, da ni mogoče «potlačiti» podzemeljskih poizkusov pod deset odstotkov njihove dejanske moči. Ameriški znanstveniki pa so bili mnenja, da je mogoče zmanjšati učinke podzemeljskih eksplozij tudi na tri stotinko njihove prave moči in da bi zaradi tega bilo nemogoče jih odkriti.

Kar se tiče razlikovanja podzemeljske eksplozije od potresnega sunka, je Penney baje mnenja, da bi to lahko rešili samo s pogojem, da se uvede učinkovit sistem nadzorstva.

ŽENEVA, 28. — Deseti seji na konferenci za razorožitev je predsedoval britanski delegat Ormsby-Gore. Romunski delegat je v svojem govoru ponovno vztrajal na splošni in popolni razorožitvi.

Sovjetski delegat Zorin je postavil nekaj vprašanj o mednarodni organizaciji za razorožitev. Vedeti bi hotel kakšne druge funkcije bi moral imeti ta organizem, in kako naj bi se morebitnemu sporazumu v zvezi s tem pridružile še druge države. Na koncu je poudaril, da bo Sovjetska zveza ostala zvesta načelom Združenih narodov v zvezi z razorožitvijo.

Italijanski delegat Cavalletti je v imenu zahodnih delegacij obrazložil delovanje mednarodne organizacije za razorožitev. V začetku je odgovoril Zorinu, ki je očital zahodnim državam, da niso ostale zveste resoluciji Združenih narodov o razorožitvi. Zatem je podprl zadnji predlog ameriškega delegata Eatona, naj bi takoj začeli proučevanje organiziranja nadzorstva nad znižanjem števila vojaštva za SZ in ZDA od dveh milijonov 500.000 na 2.100.000 mož, ter je zavrnil Zorinove trditve, da hočejo zahodne države nadzorstvo brez razorožitve. Dodal je, da sta za zahodne države razorožitev in nadzorstvo nerazdružljiva kakor obe plati denarja. Da pa bo nadzorstvo lahko učinkovito, ga mora izvajati neodvisna oblast, ki bi jo bilo treba čimprej ustanoviti, da bo že delovala in bo na določenem mestu, ko se bodo začeli izvajati prvi razorožitveni ukrepi. Ta oblast je za zahodne države mednarodna organizacija za razorožitev. Cavalletti je podrobno govoril o pristojnosti in delovanju te organizacije in o njeni povezavi z Združenimi narodi. Dodal je, da bi morali organizmi omenjene organizacije biti svet, v katerem bi bile zastopane vse države, ožji odbor, ki bi imel 14 članov in ravnatelja. Pri glasovanju v odboru ne bi smelo biti pravice veta.

Francoski delegat Moch je pozval delegate, naj bi začeli bolj konkretno razpravljati in naj bi se ne zgubljali v postranske zadeve. Pozval je vzhodne države, naj začnejo proučevanje razorožitvenega načrta postopoma začenši s prvo fazo. Prihodnja seja bo jutri zjutraj.

Pripravlja se podpis treh sporazumov med sedanjim obiskom Hruščeva v Franciji

Odločni protesti proti vmešavanju Vatikana v državne zadeve
Ukaz za kanonika Kira, naj ne sprejme Hruščeva, je prišel iz Vatikana - Kanonikovo pismo sovjetskemu voditelju

DIJON, 28. — Hruščev je prišel danes s svojim spremstvom iz Marseilla v Dijon. Tamkajšnji župan kanonik Kir je zjutraj odpotoval iz mesta in bo odsoten ves čas bivanja Hruščeva v tem mestu, ker mu je škof prepovedal, da bi sprejel Hruščeva, kakor je nameraval.

V Dijonu si je Hruščev ogledal tamkajšnjo tovarno električnih lokomotorjev. Tu so mu pokazali tudi dve lokomotivi, ki sta potolkli svetovno prvenstvo v hitrosti, ter drugi dve lokomotivi iz skupine 34, ki so jih zgradili za sovjetske železnice.

V Dijon je Hruščev prišel popoldne. Zjutraj je bil še v Marseillu, kjer si je ogledal nekatere nove šole, med katerimi tudi medicinsko fakulteto. Tu je govoril zbranim zdravnikom. Pozneje si je ogledal pristaniške naprave. Opoldne pa ga je sprejel župan Defferre v občinski palači.

Pristaniški delavci v Marseillu so Hruščeva med ogledovanjem pristaniških naprav prisrčno pozdravili. Prav tako je gosta pozdravila velika množica, ko je bil na sprejem v občinski palači. Med sprejemom je župan Defferre izjavil, da odobrava de Gaullovo pobudo za vabilo Hruščeva. Hruščev je v svojem odgovoru poudaril, da je za Francijo in SZ potrebno sodelovati v borbi za mir, kakor sta sodelovali med vojno. Med drugim je omenil tudi, da je Marseiljeza, ki so jo leta 1792 prepevali revolucionarji, «navdihnila tudi ruske revolucionarje in demokrate v njihovi borbi za svobodo ljudstva». Iz občinske palače je Hruščev odšel na prefekturo, kjer je bilo kosilo.

Včeraj je Hruščev dopoldne obiskal mesta Istres, Arles in Nimes ob ustju Rodana. Tu si je ogledal središče velikanskega namakalnega sistema, ki ga imajo za najsodobnejšega v Evropi. Obiskal pa je tudi spomenike stare arhitekture ter stanovanjska in industrijska gradbišča.

Zvedelo se je, da med sedanjim obiskom Hruščeva pripravljajo v Parizu sovjetski in francoski strokovnjaki nov trgovinski in plačilni sporazum med obema državama. Obe strani sta prepričani, da bo med tem obiskom prišlo do sporazuma o obcutnem povečanju blagovne izmenjave. V Parizu pričakujejo, da bodo te dni podpisali tudi plačilni sporazum na osnovi konvertibilnosti obeh valut.

Baje pripravljajo tudi sporazum o izmenjavi jedrskih informacij. Obe državi si bosta izmenjali atomske informacije, razen tistih, ki se tičejo vojaških tajnosti.

V krogih Hruščeva izrekajo zadovoljstvo nad potekom gospodarskih in znanstvenih pogajanj.

Kar se tiče kanonika Kira, je izzvala veliko razburjanje in zgražanje izjava, ki jo je podal lyonski nadškof kardinal Gerlier in ki jo danes objavlja list «La Derniere Heure Lyonnaise». List prvikrat sporoča, da je prepoved kanoniku Kiru, da sprejme Hruščeva, odredil Vatikan.

Kardinal pa takole obrazložuje stališče Cerkve: «Hruščev predstavlja za številne ljudi režim, ki je povzročil zapor in smrt tisočev duhovnikov, laikov, vernikov, samo zaradi tega, ker so prakticirali svojo vero. Tako imenovana Cerkev molka ne bi razumela, ne bi dopustila di bi znani predstavnik Cerkve lahko uradno sprejel Hruščeva. To bi bila strašna drama vesti.»

Ostali tisk pa še dalje komentira primer kanonika Kira. «Prvikrat po letu 1905, piše «France Soir», se Cerkev odkrito vmešava v zadeve države.» List se sprašuje, ali ne bi to lahko bil «nevaren precedent za prihodnje odnose med državo in Cerkvijo», in poudarja, da «duhovnik, ki je sprejel posvetne funkcije, mora dobivati navodila samo od svojih volivcev in ne od oblasti, ki je država ne priznava».

V odstotnosti kanonika Kira je Hruščeva sprejela v Dijonu občinska delegacija. «Žal mi je, je izjavil Hruščev, da nisem imel priložnosti in gotovo je ne bom več imel, sestati se s kanonikom Kirom. Kanonik Kir je fizično odsoten, toda duhovno je z nami. Poljubljam ga in mu čestitam zaradi njegovih naporov skupno z nami v obrambo miru.»

Ob koncu govora je Hruščev izročil voditelju občinske delegacije sliko, ki predstavlja obnovo Stalingrada z nalogo, naj jo izroči Kiru. Kakor je znano, je Stalingrad «pobraten» z Dijonom.

Kanonik Kir pa je dal izročiti Hruščevu pismo, v katerem izreka priznanje sovjetskemu ljudstvu in poudarja, da «brez zmage sovjetske vojske v Stalingradu bi bili mi Francozi danes še vedno pod tujim gospostvom». Nato nadaljuje: «Danes pozdravljam v Vas enega najaktivnejših nasprotnikov hladne vojne, ki nas toliko stane in nam nič ne prinaša. Upravičeno ste hoteli opustiti stare formule okrnele in neodločne diplomacije ter začeti kampanjo za splošen mir. Zato pozdravljam Vašo dejavnost, sproščeno uradnih preživelih formul, ki poteka na kočljivem področju, toda je kljub temu učinkovita.»

Kanonik Kir je prišel popoldne v mesto Langres, ki je oddaljeno 75 kilometrov od Dijona. Po telefonu je časnikarjem izjavil: «Sprejel bi sovjetskega ministrskega predsednika ne kot duhovnik temveč kot župan Dijona. Na vsak način moram reči, da se moja čustva do Rusov niso menjala. Sledil sem tudi nasvetu prefekta iz Dijona, ki mi je rekel, da se boji demonstracij, če bi jaz sprejel Hruščeva na svojem domu».

Jutri bo Hruščev odpotoval v Metz, Frescati, Verdun, Reims in Lille.

—«»—

Nova skupščina v Indoneziji

DJAKARTA, 28. — Predsednik Sukarno je javil sestavo novega parlamenta, ki bo nadomestil skupščino, ki je bila razpuščena v začetku meseca. V parlamentu bo 261 članov. Od teh bo 130 predstavnikov političnih strank, predstavnikov vojske, kmetov in sindikatov. Vojska je prvikrat zastopana v parlamentu.

Opazovalci ugotavljajo odsotnost dveh političnih strank, ki sta imeli številno predstavništvo v prejšnjem parlamentu in ki sta muslimanska stranka Masjumi in socialistična stranka. Položaj komunistov pa bo zelo okrepljen. Tridesetim članom, ki so jih imeli v prejšnjem parlamentu, se bodo pridružili predstavniki kmetov in sindikatov.

Sporazum med IRI in RCA o elektronski dejavnosti v Južni Italiji

IRI bo investirala 25 milijonov dolarjev, RCA pa bo nudila tehnično pomoč in bo pozneje odkupila investicije IRI

NEW YORK, 28. — Predsednik IRI Fascetti in predsednik RCA (Radio Corporation of Amerika) gen. Sarnoff sta podpisala danes sporazum, ki določa ustanovitev industrijske elektronske dejavnosti v Južni Italiji.

IRI bo v ta namen investirala 25 milijonov dolarjev, RCA pa bo nudila tehnično pomoč za pripravo programov in za iskanje tržišč (v prvi vrsti področje evropskega skupnega tržišča), pri čemer se bo posluževala tudi pomožnih družb in podružnic.

Sporazum predvideva: 1. razširiti italijansko udeležbo na področju elektronike v okviru skupnega evropskega tržišča. 2. Pomagati pri industrializaciji Južne Italije, kjer prevladuje kmetijstvo in je velika brezposelnost. 3. Spodbujati privatni italijanski ali tuji kapital na investicije v industrijska podjetja v Italiji.

Fascetti je v izjavi ANSI izjavil, da trije temeljni vzroki dajejo sporazumu bistveno važnost: 1. S psihološkega stališča dokazuje sporazum, kako se tuji kapital lahko prepriča, da IRI, čeprav je državna družba, ima končni namen spodbujanje privatne iniciative zlasti na nezadostno razvitih področjih. Fascetti je dodal, da ni bilo lahko prepričati ameriška podjetja o tem in je pripomnil, da je sporazum vazen, ker je menjal «zgrešeno mnenje». Izrekel je upanje, da bodo razgovori z investitoriji, ki so še v teku, lahko pripeljali do novih podobnih sporazumov. 2. S tehnično gospodarskega vidika bo podpisani sporazum nudil tudi možnost ustvariti trdno gospodarsko podlago za industrijska podjetja v Južni Italiji. 3. S stališča zaposlitve zagotavlja ta sporazum nove možnosti dela, ki se bodo proporcionalno povečale v letih razvoja tega programa.

Ob podpisu je Fascetti izrekel upanje, da bo RCA kupila od IRI celotno proizvodno mrežo ali njen del in da bo nadaljevala aktivnost kot privatno podjetje. Fascetti je pripomnil, da podpisani sporazum predvideva, da bo RCA prevzela celotno investicijo IRI v industrijska podjetja v Južni Italiji. Pripomnil je, da spada v smotre IRI, dati privatni industriji izvrševanje pobude povsod, kjer država nima nobenega posebnega interesa, da je pri njej stalno udeležena.

—«»—

Nazadovanje Frondizija pri volitvah

BUENOS AIRES, 28. — Opozicijska stranka — ljudska radikalna državljanska zveza — je dobila večino pri včerajšnjih poslanskih volitvah. Notranje ministrstvo je ob 13. uri po krajevnem času objavilo podatke iz 35.721 volilnih sedežev od skupnih 41.304. Podatki so naslednji:

ljudski radikali (opozicija) 1.823.687

skrajni radikali (vlada) milijon 601.744.

Konservativci 676.690; obe socialistični skupini 650.160; demokristjani 303.557. Belih glasovnic je bilo 1.859.259.

Ker niso mogli peronisti in komunisti predložiti svojih kandidatov, sta njih vodstvi dali navodila volivcem, naj oddajo bele glasovnice.

Če bo sedanja tendenca, ki so jo pokazali delni rezultati, ostala, bo odstotek belih glasovnic, ki prihajajo povečini od peronistov in v manjšem številu od komunistov, manjši kakor so predvidevali. Peronisti so namreč upali, da bodo dobili okoli 3 milijone glasov, to je 30-35 odst. volivcev.

Preteklo noč sta v Buenos Airesu v bližini rezidence predsednika Frondizija eksplodiral: dve močni bombi, ki pa nista povzročili žrtev. Transformatorji tamkajšnje pomožne električne centrale so bili uničeni in številni deli mesta so bili v temi.

Druga bomba je eksplodirala ob vhodu v neko tovarno v predmestju Buenos Airesa. Tudi ta bomba je povzročila veliko škodo, toda nobene žrtve.

Policija je morala danes razganjati s solzilnimi plini peronistične demonstrante, ki so vzklikali proti Frondiziju. Aretirali so več demonstrantov.

—«»—

ORAN, 28. — Francosko vojaško sodišče je obsodilo na smrt pet Alžircev. Drugi štirje alžirski borci so bili obsojeni na dosmrtno prisilno delo.

—«»—

Del Monaco na Brionih

BEOGRAD, 28. — *Predsednik republike maršal Tito in njegova soproga sta sprejela danes popoldne na Brionih prvaka milanske Scale Maria Del Monaca in njegovo soprogo.*

Na sprejemu in koncertu, ki ga je ob tej priložnosti priredil Mario del Monaco, so bili podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj s soprogo, Aleksander Rankovič, predsednik ljudske skupščine Srbije Jovan Veselinovič, predsednik Sabora Hrvatske dr. Vladimir Bakarič, predsednik ljudske skupščine Slovenije Miha Marinko, član zveznega izvršnega sveta Boris Kraiger s soprogami in drugi.

Po koncertu je predsednik Tito izročil Mariu Del Monacu visoko jugoslovansko odlikovanje Red jugoslovanske zastave II. stopnje.

Poslovilni sprejem R. Uvalića pri C. de Murvillu

PARIZ, 28. — Francoski zunanji minister Couve de Murville je priredil danes v Parizu poslovilno kosilo na čast dosedanjega jugoslovanskega veleposlanika v Parizu dr. Radivoja Uvalića. Med kosilom, na katerem so bili med drugim nekateri člani vlade in številni zastopniki političnega in kulturnega javnega življenja Pariza in člani jugoslovanskega poslaništva, je Couve de Murville izročil dr. Uviliću Red velikega oficirja Legije časti, s katerim ga je odlikoval predsednik republike general de Gaulle. Dr. Uvalić se v kratkem vrača v domovino. Kot je znano, je bil za novega veleposlanika v Parizu nedavno imenovan dr. Darko Černej.

—«»—

BEOGRAD, 28. — Danes je prispela v Jugoslavijo skupina gojencev vojne šole iz Združenih ameriških držav, ki je na običajnem letnem potovanju po Evropi. Med dvodnevnim bivanjem v Jugoslaviji bo skupina med drugim obiskala inštitut za jedrsko raziskovanje «Boris Kidrič» v Vinči in višjo vojno akademijo v Beogradu.

Včeraj novi neredi v Južni Afriki
Mogočna protestna stavka domorodcev

V četrtek bo v Sharpevillu pogrebna svečanost za 70 žrtev policijskega terorja - Protestna resolucija indijskega parlamenta

JOHANNESBURG, 28. — Vse domače prebivalstvo je danes sledilo navodilom Afriškega narodnega kongresa, naj ne gre na delo ter naj ostane ves dan doma v znak zalovanja zaradi zločinskega umora 70 črncev. V nekem kraju južno od Johannesburga in v bližini Capstadta je prišlo do neredov. Policija trdi, da je množica napadla policijsko postajo v vasi Moroka, v bližnji vasi Dube pa je bila zažgana cerkev holandske reformistične misije. Policija je pri razganjanju demonstrantov v Capstadtu metala solzilne bombe in tudi streljala. Drugih bolj zanesljivih podatkov ni. V Capstadtu je bilo več človeških žrtev. Toda ni mogoče zvedeti za podrobnosti. V Pretorii je policija vdrla v sedež liberalne stranke, v katero so včlanjeni pripadniki različnih plemen.

Po poročilih agencij so bile nocoj zažgane številne cerkve, šole, upravni uradi in stanovanja domačih kolaboracionističnih agentov.

V četrtek zjutraj bo v Sharpevillu pogrebna svečanost za počastitev spomina 70 ubitih Afričanov. Istega dne namerava Vseafriški kongres obnoviti demonstracije proti politiki južnoafriške vlade. Ker je vlada prepovedala zbiranje v skupinah več kakor 12 ljudi, se bojijo novih neredov.

Južnoafriški pravosodni minister Erasmus je izjavil, da so posebne propustnice za Afričane ukinili samo začasno. Tako ko se bo položaj «normaliziral», bodo propustnice spet obvezne, zato da se prepreči «pretirano obljudenje mest».

Minister Erasmus je predložil parlamentu osnutek zakona, ki pooblašča vlado, da lahko prepove nekatere politične organizacije domorodcev, zlasti pa Afriški narodni kongres in Vseafriški kongres. Zakon je bil sprejet z 88 glasovi proti 51.

Predsednik Afriškega narodnega kongresa Albert Lutuli je izročil tisku izjavo, v kateri poudarja, da je Južna Afrika sedaj v krizi, ter dodaja, da mora vlada sprejeti v kratkem času sestanek vseh voditeljev Južne Afrike, Afričanov in belcev, da prepreči zaostritev rasnih odnosov.

Ravnatelj bolnišnice, kjer so zdravili 150 ranjencev, pa je bil razrešen svoje funkcije in proti njemu so uvedli disciplinsko preiskavo. To pa zaradi tega, ker je dal podatke o omenjenih ranjencih. Pozneje je bil ukrep preklican. Mnogi od njih so bili ranjeni s strelnim orožjem v hrbet. Anglikanski škof iz Johannesburga Reeves je poslal v bolnišnico advokate, ki so si zapisali izjave ranjencev. Zdravniki bolnišnice so zagrozili s stavko iz solidarnosti z ravnateljem, toda so to namero opustili, da ne bi pustili bolnikov brez potrebne nege.

Iz Novega Delhija javljajo, da je spodnja zbornica soglasno sprejela resolucijo, ki jo je predložil Nehru. Dokument poudarja veliko žalost indijskega parlamenta zaradi tragičnih dogodkov od 21. marca in izreka simpatijo indijskih poslancev do južnoafriških domorodcev, ki so žrtev južnoafriške policije in rasne politike, ki jo izvaja vlada.

Pred glasovanjem je Nehru v svojem govoru obsodil ravnanje južnoafriških oblasti in je poudaril, da mora OZN posredovati, ker gre za vprašanje, ki se tiče vsega človeštva. Nehru je omenil, da je rasna politika v nacistični Nemčiji pripeljala do vojne, in je pripomnil: «Tudi politika Južne Afrike lahko pripelje samo do nesreče, ker ni mogoče verjeti, da se ji bodo druge države Afrike in vsega sveta podredile.»

V Oslu vihrajo danes na številnih poslopjih zastave na pol droga v znak žalovanja zaradi dogodkov v Južni Afriki. Vsi listi pozivajo prebivalstvo, naj se pridruži tej manifestaciji, ki so jo podprle vse sindikalne in študentovske organizacije.

—«»—

Furler predsednik evropske skupščine

STRASBURG, 28. — Zahodnonemški demokristjan Hans Furler je bil izvoljen za predsednika evropske parlamentarne skupščine in je s tem premagal italijanskega kandidata Martina. Furler je bil uradni kandidat demokristjanske skupine evropskega parlamenta. Predlagala ga je evropska premogovska in jeklarska skupnost. Dobil je 68 glasov, Martino, ki je bil kandidat liberalne skupine, pa je dobil 44 glasov. Večina socialistov je glasovala za Furlerja.

Novi predsednik ima 55 let in je profesor prava. V svojem pozdravnem govoru je Furler hvalil delo dosedanjega predsednika Schumana ter je poudaril, da je potrebno pospešiti uresničevanje skupnega tržišča.

Mladinske brigade za obnovo Agadira

NIS, 28. — Na 20. konferenci koordinacijskega odbora mednarodne organizacije prostovoljnih kampov, ki pod pokroviteljstvom Unesca deluje v Nišu, je jugoslovanski delegat predlagal, da pri graditvi novega Agadira sodelujejo mladinske brigade iz raznih držav. Delegat Jugoslavije je poudaril, da je Jugoslavija razen pomoči zveznega izvršnega sveta v znesku 50 milijonov dinarjev, sprejela vrsto ukrepov, da se pomaga prebivalstvu Agadira.

Zvezno skrbstvo otrok in mladine je pripravljeno sprejeti 30 otrok na večmesečno okrevanje. Urbanistični zavod Makedonije se je ponudil, da brezplačno izdela načrt obnove Agadira. Centralni odbor ljudske mladine Jugoslavije pripravlja delovno brigado, v kateri bodo najbolj izkušeni jugoslovanski mladinci. Brigada bo na lastne stroške odpotovala, ko bo poklicana, v Maroko.

Agostino Novella o milanskem kongresu CGIL

RIM, 28. — Generalni tajnik Agostino Novella, je danes po televiziji izjavil v zvezi s kongresom CGIL, ki bo v Milanu, da bo na kongresu glavni predmet razprav vprašanje sindikalne akcije za dosego višje življenjske ravni za vse delavce. Smatra se tudi, da bo kongres potrdil novo akcijsko sindikalno linijo, ki se je uveljavila na pripravljalnih kongresih. Glede sindikalne enotnosti je Novella dejal, da bo CGIL na kongresu poudarila, da je enotnost delavstva in njihovih sindikalnih organizacij še vedno glavna pot, da se premagalo vse krivice, da se dosežejo boljše plače in da se zajamči politika socialnega in demokratičnega napredka. Bolj kot kadajkoli je sedaj nujno potrebna politika enotnosti, ki mora biti bolj trdna in dosledna kot v preteklosti. Zato se CGIL bori za ustanovitev enotne sindikalne organizacije za vse delavce.

Nato je Novella poudaril, da je samostojnost sindikatov njihova neodvisnost od političnih strank neobhoden pogoj za razvoj njihovih pobud, za njihov ugled med delavstvom, za njihovo enotnost. «Neodvisnost od strank pa s tem še ne pomeni apolitičnosti. Vprašanja razorožitve in miru, gospodarske politike in demokratičnega razvoja države zanimajo neposredno vse sindikate. Bistveno pa je, da znajo glede vseh teh vprašanj sprejeti taka stališča, ki so v resnično korist delavskega razreda. V tem obstaja tudi politika CGIL.»

V Livornu se je začel danes kongres pristaniških delavcev, ki so včlanjeni v CGIL. V Genovi pa je bila od 11. do 14. ure stavka vseh tramvajskih in filobusnih delavcev.

Na rimskem sestanku vodstva pomorščakov FILM-CGIL so bile postavljene za Finmare naslednje zahteve: ustanovitev novih rednih prog s Kitajsko, Perzijskem zalivom, Južno Afriko (preko Gibraltara), z velikimi Kanadskimi jezeri in s Črnim morjem; razširitev povezave s tržišči Azije in Afrike; okrepitev prometa med Italijo, Sardinijo in Sicilijo; nadomestitev starih ladij «Liberty» iz vojnih časov. Izvedba tega načrta bi pomenila gradnjo 84 ladij s 607.700 tonami v 4. letih. S tem bi se tudi prispevalo k odstranitvi pomanjkanja dela v italijanskih ladjedelnicah.

Temperatura včeraj
Najvišja temperatura 15.2 stopinje ob 16. uri, najnižja 3.6 stopinje ob 5. uri. Vlage 75 odst.

Goriško-beneški dnevnik

Danes, TOREK, 29. marca
Ciril
Sonce vzide ob 5.52 in zatone ob 18.29. Dolžina dneva 12.37. Luna vzide ob 6.33 in zatone ob 19.48.
Jutri, SREDA, 30. marca
Branimir

Peti pokrajinski kongres goriške Delavske zbornice

Monopoli in veliki zemljiški posestniki ovirajo gospodarski napredek naše dežele

Lepak v slovenščini ob V. kongresu goriške Delavske zbornice

Ob prisotnosti številnih delegatov vseh strok se je včeraj zvečer začel v dvorani Bergamas v Gradiški V. pokrajinski kongres Delavske zbornice. Po pozdravnem govoru predsednika kongresa Papaisa so izvolili predsedstvo, in politično ter volilno-verifikacijsko komisijo.

Glavno poročilo je imel pokrajinski tajnik Fulvio Bergamas, ki je v uvodnem delu svojega govora govoril o krizi v tržiški ladjedelnici, ki je nastala zaradi podrejanja državnih podjetij interesom monopolov. «Naše gospodarstvo je zelo trpelo tudi zaradi hladne vojne, je rekel govornik. Če hočemo premostiti vse te težave, tedaj je potrebno, da vlada tudi našo deželo vključi v proces pomiritve in da prične sodelovati z vsemi. Samo v takem primeru bodo naše industrijske naprave lahko opravile tisto funkcijo v zaledju, zaradi katere so nastale. Še prav posebej je obnova naše dežele, ki je med vsemi ostalimi najbolj občutila posledice hladne vojne, odvisna od deželne avtonomije in borbe proti monopolom, v okviru deželnih meja.

Ko je omenil prosto cono, je rekel, da Gorica že zdavnaj ni več mesto upokojencev. S svojimi 9000 delavci zaposlenimi v najrazličnejših velikih, srednjih in malih obratih ter v prometu, bodo v tem pogledu kaj kmalu prekosila Tržič, ki ima za seboj sicer bogato industrijsko tradicijo.

Vzporedno z modernizacijo naprav je na področju pokrajine večje število brezposelnih. Skoraj v vseh podjetjih so odpustili od 30 do 50 odstotkov delavcev. Zaradi tega je sedaj 3500 delovnih mest manj, kot jih je bilo pred nekaj leti. Brezposelni se lotevajo najrazličnejših del, da bi si zaslužili mezdo. Opravljajo «črno delo» ali pa se oprijemljejo trgovine. Oboje je spravilo obrtnike in trgovce do nasprotovanja «črnemu delu» in odpiranju novih trgovin. Toda kako naj se ti ljudje preživljajo, če ni zadosti investiciji, da bi se ustanovila nova delovna mesta?

Od monopolistov v industriji, zadržujejo veliki zemljiški lastniki najvec kapitala v kmetijstvu. Ustava pravi, da je mogoča nacionalizacija električnih virov; prav tako predvideva tudi reformo zemljiške posesti. Nikjer pa ni zapisano, da bo podvzela ta ukrep šele socialistična oblast.

Znižanje delovnega časa ne sme biti samo posledica nezdravih delovnih razmer, ampak tudi avtomatizacija naglega proizvodnega ritma in tako dalje. Znižanje delovnega časa je mogoče samo če so visoke plače. Če pa teh ni, tedaj si bodo delavci iskali postranske zaslužke in s tem neprimerno podaljševali svoj delovni čas. Ko je govoril o pomembnosti stavke pokrajinskih uslužbencev, je Bergamas naglasil, da tudi levičarske občinske uprave slabo plačujejo svoje osebje.

Ker še v svetu premagujejo ovire hladne vojne, zakaj se ne bi te ovire odstranile tudi na sindikalnem področju. Delavci bodo vedno oškodovani, če se ne izbrišejo posledice razkola iz prvih povojnih let in posledice resolucije 1948, ko je Delavska zbornica zgubila del slovenskih delavcev. Prizadevati si moramo, da ustanovimo moderen sindikat, ki bo imel na razpolago dovolj sredstev, da bo vodil neodvisno politiko v interesu delovnih ljudi, za napredek naše dežele, je ob koncu govora poudaril Bergamas.

Kongres se bo nadaljeval danes ob 9.30. Na vrsti bodo govori predstavnikov posameznih strok.

—«»—

8. mesto za slovenske šole v teku čez drn in strn

Na zaključnem tekmovanju v teku čez drn in strn, ki je bilo v soboto, so se dijaki slovenskih šol v Gorici uvrstili na osmo mesto lestvice. Tekmovanje, katero je organiziralo šolsko skrbništvo, je bilo na šolskem igrišču na Majnici. Veliko število dijakov je prisostvovalo tekmi in z navdušenjem bodrilo tekmujoče sošolce. Prisotne je nadvse navdušil dijak trgovske šole, ki je progo na 1500 metrov pretekel v 4 minutah in 6 sekundah in tako prinesel šoli prvo mesto. Tudi slovenski dijaki so dosegli lep rezultat saj so prejeli 69 točk.

—«»—

Roditeljski sestanek

Ravnateljstvo nižje srednje šole v Gorici javlja, da bo v nedeljo dne 3. aprila 1960 roditeljski sestanek, in sicer ob 10.30 v šolskih prostorih. Vabljeni so starši in vzgojitelji dijakov. Ker je ta sestanek zadnji v tem šolskem letu, pričakuje ravnateljstvo, da bo udeležba številna.

Pogled na predsedstvo V. pokrajinskega kongresa Delavske zbornice v dvorani Bergamas v Ljudskem domu v Gradiški

Danes dopoldne v Ul. Codelli

Ob prisotnosti C. Gronchi otvoritev sedeža CRI

Soproga predsednika republike bo obiskala tudi Gradež in se potem vrnila v Trst

Danes dopoldne bo prišla iz Trsta gospa Carla Gronchi, žena predsednika italijanske republike, ki bo prisostvovala otvoritvi novega pokrajinskega sedeža CRI v Ul. Codelli v Gorici.

V Gorico se bo pripeljala ob 9.45 v družbi generala Ferrija, predsednika italijanskega Rdečega križa in nadzornice CRI Paole Menade. Na prefekturi jo bo sprejel vladni predstavnik skupno s predstavniki pokrajinskih in krajevnih ustanov ter voditeljev goriškega Rdečega križa.

V družbi prefekta odv. Culota, dr. Bernardisa bo ob 10.10 položila venec na vojaški kostnici na Oslavju, ob 10.30 pa bo prisostvovala otvoritvi novega sedeža Rdečega križa.

Ob 11.15 bo gospa Carla Gronchi obiskala še sedež ustanove matere in otroka v Drevoredu Virgilio 15, potem pa bo odšla še v Gradež obiskat središče za zdravljenje otrok, ki bolehajo za otroško paralizo. Ob 15. uri se bo vrnila v Trst.

—«»—

Umrl mladenič, ki se je ponesrečil pri Jamljah

Včeraj okoli 16.30 je podlegel poškodbam 20-letni Stuparič Aldo iz Sv. Križa kljub temu, da so zdravniki napravili vse, da bi rešili mladeniča. Kot smo že poročali, se je Stuparič Aldo ponesrečil skupno s svojim prijateljem Pitacchijem iz Trsta pri Jamljah na tako imenovanem ovinku smrti, ko je nenadoma počilo prednje kolo lambrete. Medtem ko se je Pitacco le malo udaril, so Stupariča pripeljali v tržiško bolnišnico, težko ranjenega.

—«»—

Nesreča motorista

V nedeljo ob 9. uri zvečer so pripeljali v tržiško bolnišnico 26-letnega Umberta Doria iz Starancana. Fant se je ponesrečil s svojim motorjem v bližini Vidma. Iz neznanih vzrokov je namreč izgubil oblast nad vozilom in zašel s ceste. Hitro so ga pripeljali v bolnišnico z nekim privatnim avtomobilom. Zdravniki so mu ugotovili udarec in rane na zatilniku, na čelu in po nogah ter močan šok. Ozdravel bo verjetno v 20. dneh.

—«»—

DEZURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Kuerner, Korzo Italija št. 4, tel. 25-76.

Nogometno prvenstvo diletantov II. kategorije

Zaradi pristranskega sojenja so Sovodnje izgubile s Podgoro

Podgorci so zabili edini gol, Sovodenjci pa so bili vseskozi v napadu

Ko smo zadnjič med drugim omenili, da je za izid tekme več možnosti, nismo nikakor mislili, da bodo Sovodenjci izgubili. A na žalost so izgubili. Vzroki poraza so vedno isti, in sicer: napadalci ne znajo streljati v vrata. Že takoj v začetku grejo belo-modri v napad in prilike za gol se vrstijo ena za drugo. Krasne prilike izgubijo v 15' Visintin I., v 20' Ferfolja in v 24' Petejan. Kljub vsemu pričakovanju preide Podgora v 30' v vodstvo. Obramba Podgore odbije žogo, ki pride do Velussija, ta jo poda Visintinu, ki se je pa znašel v «offsydu», toda sodnik ne ustavi igre in ta z lahkoto zabije gol. Zaman Sovodenjci protestirajo, ker se je Visintin znašel za obrambo belo-modrih, toda sodnik uveljavi gol. In tako se konča prvi polčas.

V drugem polčasu so Sovodenjci napadali skoraj celih 45 minut, toda do gola ni in ni hotelo priti. Ali so streljali mimo vrat ali je žogo odbila obramba, enkrat je eden od braniteljev ustavil žogo celo z roko, sodnik pa se je delal, kot da ni videl, toda do gola ni prišlo. Na žalost moramo zapisati, da je sodnik sodil zelo pristransko, in če so Podgorci zmagali, se lahko zahvalijo predvsem sodniku. Uveljavil jim je gol, ki bi ga ne smel, nato je pustil nekaznovanih nešteto pregreškov, zlasti pred vrati Podgore. In to ni prvič, da se godijo krivice s strani sodnikov sovodenjski ekipi. Ne vemo zakaj, morda jim belo-modri niso preveč simpatični.

Sovodnje: Suligoj; Devetak, Hmeljak; Oblak, Podgornik, Visintin; Anselmi, Visintin I., Ferfolja, Visintin II., Petejan.

Podgora: Seno; Codermaz, Clarig; De Palo, Pinausig, Brigadini; Codermaz I., Velussi, Visintin, Drigo, Snidersig.

—«»—

Poletni urnik trgovin

Zveza goriških trgovcev sporoča, da bo od 1. aprila do 30. septembra v veljavi naslednji urnik trgovin:

pekarne: od 6.30 do 12.30 in od 16. do 18. ure;

mlekarne: od 6.30 do 12.30 in od 17. ure do 19.30;

trgovine z živili in drogerije: od 8. ure do 12.30 in od 16. ure do 19.30;

trgovine z industrijskimi izdelki, z oblačili in druge trgovine: od 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 19.30;

železnine: od 8.30 do 12.30 in od 15. do 19. ure;

trgovine s sadjem in zelenjavo: od 8. ure do 12.30 in od 16. ure do 19.30;

trgovine z lesom in gradbenim materialom: od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure;

trgovine z avtomobili in nadomestnimi deli: od 8. ure do 12. ure in od 15. ure do 19. ure;

trgovine s kolesi in nadomestnimi deli: od 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 19.30;

cvetličarne: od 8. ure do 12.30 ter od 15.30 do 19.30;

trgovine s kmetijskimi izdelki: od 8. ure do 12.30 ter od 15.30 do 19. ure;

slaščičarne s pekarnami: od 7.30 do 22.30;

pokriti trgi in trgi na prostem se morajo ravnati po urniku, ki ga določi občina. Vse omenjene trgovine lahko zaprejo ob sobotah ali na navečer državnih praznikov pol ure kasneje.

Mesnice: ob ponedeljkih bodo zaprte ves dan; ob torkih, sredah, četrtkih in petkih bodo odprte od 6.30 do 13. ure, ob sobotah od 6.30 do 13.ure ter od 16. do 20. ure. Ob nedeljah od 6.30 do 11. ure.

Po omenjenem urniku se morajo ravnati vsi trgovinski obrati v naši pokrajini.

—«»—

Nesreča delavca v SAFOG

V civilno bolnišnico so včeraj ob 10.45 prepeljali z avtomobilom Zelenega križa delavca tovarne SAFOG Davida Spangherja. Delavcu je padel kos železa na glavo in mu ranil desno stran čela. V bolnišnici so mu nudili prvo pomoč in ga poslali domov.

Za 25-letnico Bloudkove mojstrovine

Dva avtobusa Goričanov na tekmah v Planici

Zaradi izredno lepega vremena je bil izlet res pravi užitek za ljubitelje športa in narave

Smučarske polete na Bloudkovi mojstrovini pod Poncami so si ogledali tudi številni prebivalci Goriške, ki so se v izredno velikem številu udeležili izleta, ki ga je za to priliko organiziralo Slovensko planinsko društvo. Kar z dvema avtobusoma so se odpravili iz Gorice, ko je bila še tema in ko je vse kazalo, da vreme ne bo kaj prida.

Vse do Kanalske doline vreme ni obetalo nič dobrega; tam nekje pri Žabnicah, kjer je razvodje med dvema porečjema, so se megle razkadile in postajalo je vse svetleje, dokler se ni skoraj popolnoma zjasnilo. Nastal je res krasen dan, ki je spodbujal k živahnosti in veselju.

Po hitro opravljenih formalnostih na mednarodnem prehodu v Ratečah, kjer so se skoraj istočasno znašli tržaški, goriški in beneški Slovenci, ki so se s 6 avtobusi odpeljali v Planico (slednji so potem nadaljevali pot v Ljubljano, kjer so ostali še en dan), so se vsi pridružili tisočem in tisočem, ki so se po zložni in suhi cesti odpravili k skakalnici. Marsikateri so prvič videli ta mogočni športni objekt, ki proslavlja letos 25. obletnico svojega rojstva, in so bili nadvse presenečeni nad njegovo velikostjo in elegantnostjo linij. Ni treba posebej poudarjati, da so si vsi kmalu poiskali ugodna mesta in tako z velikim zanimanjem sledili poteku tekmovanja. Vmes so pridno posegali v nahrbtnike in se izpostavljali soncu, ki je kot nalašč močno pripekalo in marsikoga pošteno ožgalo.

Pod vtisom lepih skokov je tudi pot do avtobusov, ki so čakali v Beli peči, hitro minila. Vmes je bilo nekaj postankov, da so si ljudje «privezali dušo» in se nasončili.

Pri avtobusih se je najprej razvila prava bitka s kepami, v kateri se je zelo pridno udeleževala mladina, ki je v naravnost neverjetnem številu prišla na ta izlet, potem pa sta vozili odpeljali domov vesele izletnike čez Trbiž in Tricesimo, kjer sta bila dva kratka postanka.

—«»—

Nezgoda motociklista

Okoli 20. ure so z avtom Zelenega križa pripeljali v civilno bolnišnico v Ul. Vittorio Veneto 31-letnega Giovannija Mersicchija, električarja iz Ul. Caprin 6. V bolnišnici so mu ugotovili pretres možganov in rane po obrazu. Poškodbe je dobil pri padcu z motocikla. Mersicchi ni vedel povedati, kje se je prevrnil z motorjem. Ozdravel bo v 7. dneh.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. sv. Frančiška 20
Telefon 61-792

N O V O:

Lesage: *Zgodba Gila Blasa de Santillana* L 1.700.—

SLOVENSKO GLEDALISCE IZ TRSTA
gostuje v nedeljo 3. aprila v Prosvetni dvorani v Gorici z igro Herberta Gruena v 12 slikah

KASTELKA

Igra je prirejena po znanem romanu Vladimira Levstika

G A D J E G N E Z D O

Predstava je ob 17. uri.

CENE: sedeži po 350 in 250 lir, stojišča 150, dijaška stojišča 100 lir. — Prodaja vstopnic na sedežu ZSPD v Ul. Ascoli 1/I. in v kavarni Bratuž od jutri dalje.

SG iz Trsta zopet med nami

Pričakovano delo «Kastelka» v nedeljo na goriškem odru

Drama je prirejena po Levstikovem romanu «Gadje gnezdo» Samo ena predstava ob 17. uri

V nedeljo bo v Gorici zopet gostovalo Slovensko gledališče iz Trsta, ki si je med goriškimi Slovenci pridobilo že veliko zvestih obiskovalcev. Toda tokrat bo Grünova drama «Kastelka», katere predstava je pred časom v Gorici odpadla zaradi tehničnih vzrokov, privabila v Prosvetno dvorano tudi tiste, ki so na žalost še vedno preveč oddaljeni od naše osrednje kulturne ustanove, ki nam deli toliko umetniškega užitka in dragocenih naukov, da njena vloga med zamejskimi Slovenci ne bo nikdar dovolj poudarjena. Saj gre za dramsko obdelavo znamenitega Levstikovega romana «Gadje gnezdo». Morda ni družine na Primorskem, kjer se v dolgi dobi potujčevanja ne bi naskrivaj prebiralo delo, v katerem je uporniški pisatelj tako slikovito orisal življenje malega naroda, ki ga hočejo potujčiti z denarjem ali bičem neprizanesljivi tujci.

Grün je ostal zvest narodnostni misli, ki se kot osnovna nit vleče skozi Levstikovo «Gadje gnezdo»; na oder nam je postavil v popolni podobi Kastelko, mater treh otrok, ki se sredi življenjskih težav, kljub starosti trdno upira vsakemu hlapčevanju in z zanosom in neupognjeno hrbtenico zahteva pravico do življenja zase in za svoje tri gade, kot jih imenuje Levstik. Trdno kmečko ženo, ki je tudi usodna vojna, ki ji odvzame kar dva sinova, ni mogla upogniti, nam bo zaigrala naša goriška rojakinja Nada Gabrijelčičeva, ki jo poznamo že po njenih številnih prelepih odrskih kreacijah in ki je prav s Kastelko žela med tržaškim občinstvom tolikšen aplavz. Sinove Jožeta, Toneta in Janeza bodo zaigrali Julij Guštin, Miha Baloh in Silvij Kobal, igralci, ki nam lahko samo jamčijo, da bo Grünova drama resnično zaživela pred našimi očmi.

Opozarjamo občinstvo, da bo predstava, zaradi naporne vloge glavne junakinje, samo enkrat in sicer ob 17. uri. Vstopnice lahko dobite na sedežu ZSP v Ul. Ascoli 1 ob uradnih urah.

—«»—

Dekret o prodaji povrtnine na debelo

Ministrstvo za industrijo in trgovino sporoča trgovcem s sadjem in zelenjavo, da ne bodo podaljšali ministrskega dekreta od 7. avgusta 1959. leta o prodaji zgoraj navedenega blaga na debelo.

Ministrstvo s tem v zvezi najavlja, da bo moralo biti od 1. maja dalje blago, ki bo namenjeno na domača ali inozemska tržišča, shranjeno v predpisani embalaži, ustrezati bo moralo kakovosti in velikosti, kot predpisuje ministrski dekret. Kdor se bo prekršil, mu bodo na podlagi čl. 15 od 25. marca 1959 začasno prepovedali opravljanje trgovske dejavnosti, možne pa so tudi kazni.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «Potovanje v zemeljsko središče», P. Boon, G. Mason, v barvah.
VERDI. 17.00: «Indija», Rosselinijev dokumentarni film v barvah.
VITTORIA. 17.00: «Napolitanci v Bagdadu», P. Henraid, P. Medina, v barvah.
CENTRALE. 17.00: «Gol revolver», C. Gray, G. Bromfield.
MODERNO. 17.00: «Dno steklenice».

MALI OGLASI

BRUSINI CARLO, Trst, Ul. Battisti 20, tel. 29041, prodaja predmete gospodinjske električne ATLANTE — hladilnike FIAT, ATLANTIC in druge znamke. Plačljivo tudi v 24 obrokih. PRALNE stroje, kovinsko kuhinjsko opremo.

IZ TRŽAŠKEGA DNEVNIKA

Seja pokrajinskega sveta

Odobren načrt za gradnjo nove slovenske gimnazije

Proti načrtu sta glasovala samo dva misovska svetovalca - Kdaj bodo izplačali kmetom odškodnino za razlaščena zemljišča za popravilo pokrajinskih cest?

Sinoči ob 18. se je vršila redna seja pokrajinskega sveta z obsežnim dnevnim redom. Predno so prešli na točke dnevnega reda je predsednik Gregoretti vprašal svetovalce, če želi kdo besedo, nakar se je oglasil svetovalec Grbec in prikazal svetu absurden položaj, v katerem se še vedno nahaja kakih 60 zemljiških posestnikov, ki so bili svojčas razlaščeni zaradi del na pokrajinskih cestah zlasti v zvezi z razširitvijo teh in ki že dolgo čakajo, v nekaterih primerih celo že deset let, na izplačilo odškodnine. V tej zvezi je svetovalec Grbec predložil pokrajinskemu odboru ustrezno vprašanje. Koraki, ki jih je napravil pri pristojnih pokrajinskih uradih, niso dosegli nobenega uspeha. v mnogih primerih se je zatrjevalo, da je to zaradi pomanjkanja osebja, k mira reševati vprašanja v zvezi z izplačilom odškodnine za razlaščena zemljišča. Spričo tega je svetovalec Grbec ponovno vprašal pokrajinski odbor, kako je s to zadevo, da bi mogel zainteresiranim dati pojasnilo za to zavlačevanje, ki povzroča močno in razumljivo nezadovoljstvo med prizadetimi kmeti in prosil odbor, da bi poskrbel za pospešitev postopka v zvezi z izplačilom te odškodnine, hkrati pa tudi z obrestmi, ki so se v tem času nabrale prav zaradi tega zavlačevanja. Svetovalec Gerlanc je sprožil vprašanje Javnih skladišč, kjer nameravajo odpustiti okrog nameščencev in zahteval, da se pokrajina zavzame tudi za to vprašanje, ki je neposredno povezano z razvojem tržaškega pristanišča. Predsednik Gregoretti je obljubil, da se bo za stvar zanimal pri ravnatelju Javnih skladišč, glede vprašanja odškodnine za razlaščena zemljišča pa je bilo rečeno, da bo treba pač potrpeti in da so celo primeri, ko ljudje čakajo na odškodnino tudi 30 let. Svetovalec Postogna je prikazal žalostno stanje nekaterih podeželskih avtobusnih prog in avtobusov, ki jih upravljajo predvsem zasebna prevozniška podjetja, da je tudi higiensko stanje v teh avtobusih zelo žalostno. Tudi za to vprašanje je predsednik Gregoretti dejal, da se bo pokrajinski odbor zanimal in ukrenil potrebno.

Nato so obravnavali vprašanja na dnevnem redu, kjer je šlo v glavnem za odobritev že prej obravnavanih sklepov. Tako so odobrili ustanovitev šolske menze za jetične šoloobvezne otroke v Ulici Gambini, v zameno za podobno pokrajinsko menzo v Ul. Pondares, ki jo bodo ukinili. V ta namen je svet odobril znesek milijon lir. Odobrili so tudi ustanovitev šole na prostem v Koloniji, ki bo odprta od 9. maja do 21. septembra. Ob pokrajinski cesti, ki vodi od Sv. Roma do Lazareta pa bodo za zavarovanje obalnega zidu dobavili in položili zaščitni pas večjih skal.

S 13 glasovi proti 7 (komunistični svetovalci) so odobrili 5.000 lir kot prispevek pokrajine «Legi Nazionale» za leto 1960. Hkrati so odobrili tudi prispevek 100.000 lir tržaški sekciji Združenja sv. Cecilije, 20.000 lir za mednarodno okostnico padlih v vseh vojnah, ki jo bodo 19. junija odkrili v Verghiattu (Varese); 1 zlato kolajno in 5 srebrnih kolajn za vinsko razstavo v Miljah, pol milijona lir za VII. cvetličarno razstavo v Trstu. S 300.000 lirami bo pokrajina prispevala k pomožni ustanovi za socialno skrbstvo, s 5 tisoč lirami pa tržaški sekciji italijanske lige proti novotvorbam. Ta znesek velja samo za teden te lige, ker pokrajina prispeva sicer tej ustanovi pol milijona lir na leto. Za potrebe pokrajinske umobolnice in z njo povezanimi inštituti so odobrili za letošnje drugo četrtletje znesek 5 milijonov 400 tisoč lir za nabavo 300 ton premoga, hkrati pa 4 milijone 245.000 lir za nabavo volnenih majic za potrebe iste umobolnice.

Končno je pokrajinski svet pregledal in odobril načrt za izgradnjo šolskega poslopja, v katerem bosta slovenska Višja realna gimnazija in Trgovska akademija in za katero je generalni vladni komisariat že pred časom odobril znesek 180 milijonov lir. Proti temu načrtu sta glasovala samo svetovalca MSI. Svetovalca Siškovič se je odboru zahvalil za delo, ki ga je pokrajinski tehnični urad izvršil s tem v zvezi, opozoril na nekatere pomisleke slovenskih šolnikov v zvezi z znanstvenimi napravami na tej šoli, hkrati pa zahteval, da odbor poskrbi čim prej za potrditev odobrenega osnutka.

Natečaj za korpus ženske policije

V Uradnem listu republike jebil 15. marca objavljen natečaj za izpite za 409 mest policijskih asistentk tretjega razreda za preizkusno dobo v korpusu ženske policije.

Prošnje se lahko predložijo do 14. aprila. V uradnem listu od 17. marca pa je objavljen natečaj za 102 mesti namestnic inšpektorja. Prošnje je treba predložiti do 16. aprila. Vse informacije se lahko dobijo v kabinetu vladnega generalnega komisariata.

—«»—

Opozorilo trgovcem s sadjem in zelenjavo

Ministrstvo za industrijo in trgovino opozarja trgovce s sadjem in zelenjavo, da bodo od 1. maja dalje vsi proizvodi, kot tudi embalaža, točno ustrezati predpisom od 7. avgusta 1959 o prodaji sadja in zelenjave na debelo. Kršilci predpisov bodo kaznovani in ne bodo mogli izvrševati svoje aktivnosti.

—«»—

O V poslopju št. 16 v Ul. del Teatro Romano je bilo včeraj še vedno dvanajst družin. To stavba se je že pred časom pričela rušiti in so občinske oblasti proglasile, da je bivanje v njej nevarno. Preteklo so boto so se zato pričele na pritisk oblasti izseljevati prve družine, katerim so v nedeljo in v ponedeljek priključile še nadaljne.

Pokrajinski tajnik Delavske zbornice Fulvio Bergamas med govorom na V. kongresu goriške Delavske zbornice

Prvenstvo diletantov I. kategorije

Poraz Juventine v Marianu 3:1 (2:0)

Med gosti je bil uspešen Dario

Nogometna ekipa Juventina iz Standreža je v nedeljo igrala v Marianu proti tamkajšnji enajstorici. Ker je Marian v prvem srečanju izgubil, si je v povratni tekmi na vso moč prizadeval, da se maščuje za poraz. V prvi polovici igre so nasprotniki s pogostimi napadi zelo zaposlili obrambo Juventine, tako da so njeni napadalci le nekajkrat prešli v protinapade, iz katerih pa se ni rodil noben gol.

V 25. minuti prvega polčasa bi Mariano kmalu prešel v vodstvo, toda usoda mu ni bila naklonjena. 8 minut kasneje so domači streljali kot; Orzan je lepo podano žogo z glavo porinil v mrežo. Uspešen je bil tudi Meroni, ki je iz gneče presenetil Maggia in tako postavil rezultat 2:0 za svoje barve. S tem se je zaključil prvi polčas.

Tudi v drugi polovici igre so domači napadali, vendar brez pravega reda in odločnosti. To je izkoristila Juventina, ki je s pomočja Darija zmanjšala razliko golov. Napadalec je z razdalje 10 metrov streljal na gol visoko žogo, ki je Peressutti ni mogel ubraniti.

Na domače je gol zelo močno deloval. Ustrašili so se neodločenega rezultata, pa so spet pritisnili na gol Juventine. V 15. minuti je Brescia s kazenskim strelom podal žogo Orzanu, le-ta pa jo je z glavo spet poslal za Maggiov hrbet.

Juventina ima sedaj 15 točk in je predzadnja na lestvici. Prihodnjo nedeljo bo igrala doma proti Ronkam, ki imajo 21 točk in so v nedeljo igrale neodločeno z moštvom CRDA, ki je med vodilno peterico.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNISTVO
TRST-UL. MONTECCHI 6-II.
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

NAROCNINA
Mesečna 480 lir. — Vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska letno 1440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT
Trst

ZAHVALA

Najtopleje se zahvaljujemo vsem, ki so se udeležili pogreba in ki so z nami sočustvovali ob izgubi našega dragega

ATILIJA PIRIHA

Še posebej se zahvaljujemo č. g. župnikoma iz Devina in iz Mavhinj, občinskemu svetovalcu tov. Aldu Slavcu za ganljivi govor ob odprtem grobu, pevskemu zboru iz Sempolaja in cerkvenemu zboru iz Mavhinj ter vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.

DRUZINA PIRIH

Sesljan, 28. marca 1960

Zakon o denacifikaciji je že opravil svoje...

«Vsega spoštovanja vredni» čakajo na prihodnji 8. maj

Vsa denacifikacija je bila v Zahodni Nemčiji le bolj zvrha izvedena in tudi socialdemokratski predlog ne bo zalegel, ker je že obsojen na neuspeh

Tik ob koncu vojne je pred Rdečo armado, ki je prodirala z Vzhoda, bežalo proti Zahodu veliko Nemcev iz vzhodnih predelov. Med temi je bilo tudi mnogo pripadnikov vojske in nacistične organizacije in marsikateri bivši visoki nacistični funkcionar se je med potjo oskrbel s civilno obleko in si tu ali tam v Zahodni Nemčiji oskrbel najprej skromno sobo, nato stanovanje in si končno ustvaril sebi ustrezno življenje. Pri krajevnih oblasteh se je seveda prijavil, toda ne pod svojim pravim imenom, pač pa pod izmišljenim imenom, kajti vsak ali vsaj mnogi so se upravičeno bali obračuna. Mnogi izmed teh so se nato krepko uveljavili, ponovno postali državni funkcionarji, znani profesionisti ali ugledni trgovci, skratka, «vsega spoštovanja vredni ljudje».

Zavezniška sodišča, ki so vršila «denacifikacijo», so tu in tam koga staknila, ga obsodila. Prav tako so delala nemška sodišča, ki so leta 1949 prevzela to vlogo nase. Toda tako zahodni zavezniki kot tudi sami Nemci Zahodne Nemčije se niso kdove kako potrudili. Nasprotno. Pogosto so le naključja pripomogla k odkritju velikih nacističnih zločincev, ki so se krili v osebah, ki so sedaj uživale vse spoštovanje in ves ugled med novimi someščani.

Nekaj primerov:

Bivši načelnik Hitlerjeve policije v Memelu Fischer-Schweder je bil dolgo let zastopnik pisalnik strojev v Ulmu, seveda pod tujim imenom. Nekega dne pa se je njegovo dvojno ime pojavilo v časopisih in tedaj se je zvedelo, da je odgovoren za pravi pokol ljudi, saj je izdal povelje za pomor na tisoče in tisoče oseb. Nemško sodišče se je zacelo z zadevo ukvarjati in preiskava je trajala dve leti. Pri tem pa je preiskava odkrila še kakih deset bivših esesovcev, ki so sodelovali pri pokolu.

Drugi primer: Polkovnik nacistične policije in esesovski poveljnik Ehlinger je bil že več let «ugleden trgovec». Toda nekomu je uspelo ga odkriti, pa čeprav se je kril pod tujimi dokumenti. Ko so tako odkrili Ehlingerja, je z njim bil odkrit še njegov pomočnik Mueller, ki se je v povojnem času tako krasno uvedel v novo življenje v mestu Schwaebisch Hallu, da je celo sam okrajni načelnik posredoval pri pravosodnem ministrstvu, češ da «vsega spoštovanja vredni» novinar Mueller ne more biti zločinec kot ga obtožnica prikazuje.

Tretji primer: Dr. Heyde je bil v Flensburgu ugleden zdravnik. Deset let je vodil svojo ordinacijo, bil je v državni službi, skratka cenjen in spoštovan državljan. Nenadoma pa so v Heydeu odkrili doktorja Savadea, enega najbolj tipičnih Hitlerjevih «znanstvenikov», ki je preizkušal na ljudeh v koncentracijskih taboriščih vse mogoče «novotarije». Pri tem se je zvedelo tudi to, da je njegova žena, ki je živela na Bavarskem, ves čas prejemala pokojnino «po svojem izginulem možu», pa čeprav si je z njim stalno dopisovala. Preiskovalni sodnik je prišel celo do odkritja, da so v Flensburgu mnogi ljudje, celo mestni očetje, vedeli, kdo se pod imenom dr. Heydeja krije, vedeli so celo, da bi moral priti pred zavezniško sodišče v Nuerenbergu, da pa je med prevozom v zapore pobegnil...

Takih in tovrstnih primerov bi mogli še veliko navesti. Kljub temu je gotovo, da je v Nemčiji še zelo veliko bivših nacističnih zločincev, ki se krijejo pod tujimi imeni in čakajo — na prihodnji 8. maj, kajti 8 maja zapade pregonljivost bivših Hitlerjevih zločincev, posebno bivših funkcionarjev, ki sami osebno niso pobijali, pač pa pobijanje ukazovali. Za izvršitelje pokolov in zločinov, za one, ki so si neposredno umazali roke, zapade rok šele leta 1965.

Sami Nemci se zavedajo, da je šel njihov proces za denacifikacijo in kaznovanje bivših zločincev po zgrešeni poti; da je še na tisoče in tisoče ljudi, ki svojih računov še niso plačali. Zato so zahodnonemški socialdemokrati sedaj predlagali, naj bi se rok zapadlosti pregona proti bivšim Hitlerjevim zločincem podaljšal, da bi nemška sodišča mogla denacifikacijo izvesti do konca. Toda krščanski demokrati se za to ne navdušujejo in če bo socialdemokratski predlog v prihodnjih dneh sploh prodrl do Bundestaga, je že gotovo, da bo propadel, kajti zahodnonemški pravosodni minister je že izjavil, da je proti podaljšanju roka.

To je še najmanj čudno, saj vemo, da je marsikatera sodna ustanova v Zahodni Nemčiji v rokah ljudi, katerih preteklost ni kdove kako čista. Češkoslovaška je n. pr. pred kratkim uradno sporočila zahodnonemškim oblastem seznam vojnih zločincev — sodnikov, ki so si umazali roke in čast v času vojne na Češkoslovaškem in ki danes vršijo svojo vzvišeno službo. Nemški vladi je bil pred časom in pred nekaj meseci že vdrugič predložen seznam tisoč višjih in nižjih odnih funkcionarjev bivših nacističnih «ljudskih sodnikov», ki so danes v sodni službi Adenauerjeve Nemčije. Niti eden od teh ni bil zaradi tega iz te službe odpuščen ali odstranjen. Potemtakem bi bilo nesmiselno pričakovati, da bi se bila v letih denacifikacije nemška sodišča zares pomujala za razčiščevanje tega sramotnega madeža.

Z druge strani pa je bil sam proces obnove nemških sodišč dokaj «elastičen», saj so se sami sodniki, ki so sodelovali pri nacističnih zločinih, med seboj «prali» in ob koncu vojne ščitili, ko so drug za drugega, pa čeprav so se dobro poznali, jamčili, da niso s Hitlerjevimi zločini imeli opravka.

Ker pa je bilo v Zahodni Nemčiji vendarle nekaj ljudi, ki so se zavedali, da v tem nekaj ni prav, in nekaj tudi zaradi javnega mnenja, so — leta 1958 — po Ulmskem procesu, ki je močno razburil javno mnenje, v Ludwigsburgu ustanovili poseben urad za odkrivanje nacističnih zločincev. Posebna skupina nekoliko odločnejših mož je v razmeroma kratkem času odkrila zločince za 400 večjih do tedaj še neraziskanih zločinov. Toda po podatkih, ki so dokumentirani, je še najmanj tisoč primerov, tisoč velikih zločinov, ki čakajo na razčiščenje. Rok, kot smo videli, je kratek. S prihodnjim 8. majem poteče. Zaradi tega so socialdemokrati predlagali naj bi se rok podaljšal, vendar je gotovo, da bo njih predlog propadel. Zato mnogi zahodnonemški državljani — bivši zločinci čakajo na 8. maj z določeno gotovostjo. Sicer pa si ne smemo misliti, da bi njihova nestrpnost bila kdove kako velika, saj vidijo, da se nikomur ne mudi, da bi jih odkril, ker če bi hoteli odkrivati, bi morali začeti že v najvišjih vrhovih demokrščanske uprave.

Da tem zločincem zares ne grozi nobena nevarnost, dva primera: Zena Hitlerjeve desne roke Rudolfa Hessa, za katero je znano, da je bila nacistka od vsega začetka in da nima prav čistih računov, živi svoje spokojno življenje kot lastnica hotela, ki so ji ga zgradili «prijatelji njenega moža». Čeprav je bila odlikovana z najvišjim Hitlerjevim odlikovanjem, je svojo nacistično vnemo plačala z 200 markami globe.

Heydrichova žena, to se pravi žena pomočnika šefa Gestapa in nacista iz prvih ur, ki je prav tako lastnica hotela, ki so ji ga postavili «prijatelji njenega moža», pa dobiva na osnovi sklepov komisije za denacifikacijo celo pokojnino po svojem bivšem možu, velikem nacističnem zločincu.

Takih in podobnih primerov je veliko, toda že ti dovolj zgovorno pričajo, kako velikodušni so v Adenauerjevi Nemčiji do bivših vojnih zločincev in vsak strah pred «odkritjem» v roku do 8. maja je popolnoma odveč.

Znana italijanska filmska igralka Alida Valli je te dni obhajala 39-letnico rojstva. V nedeljo se nam je simpatično predstavila v televizijskem romanu «Deklica moja».

Nove knjige

Dva romana grozot na policah «Lipe»

Nevil Shute: SKOZI PEKEL MALAJE - Perry Burgess: NA OTOKU GOBAVCEV

Nekam raztreseno sledi koprska založniška hiša «Lipa» svojemu programu in kar zabavno je gledati, kako neutešno ljudje čakajo na knjige, ki jim jih je obljubljala dva meseca prej: v dolgem procesu nastajanja neke knjige — seveda potem, ko je rokopis že nared — se znenada pokažejo vrzeli med rotacijskimi stroji, tradicionalne zimske gripe. Le-te pa seveda nimajo nobenega smisla za toleranco ali celo za to, da bi ločevale ljudi po poklicih. In tako smo te dni prejeli dve knjigi, ki bosta postali — če sodim prav — vsaj za nekaj časa bestseler naših bralcev. Zato, ker sta vsebinsko dostopni bralcem skromnejših darov, ker sta dovolj grozljivi s tematiko, ki požgečka še tako izbirčnega ljubitelja in ker je — vsaj pri eni — že tudi film poskrbel za predhodno reklamo. To velja za Shutejev roman: «Skozi pekel Malaje». N. S. Norwaya — tako je namreč pravo ime, ki se skriva za psevdonimom N. Shute — druži veliko skupnih stilnih črt z danskim pisateljem Karlom Eskelundom, ki so ga naši bralci spoznali po «Lipini» knjigi «Moja žena Kitajka», namreč: neka svojstvena širokopoteznost v izrazu in opisovanju, sveža anekdotičnost, ki deluje kot ventilator v ozračju grozot na Malaji med japonsko okupacijo (in znana stvar je, da Japonci tedaj niso bili ravno angeli!), kratek stavek in izreden smisel za odkrito, neposredno karakterizacijo svojih oseb. Zgodba je — v morju romanov izza zadnje vojne — po svoje nenavadna in seveda tudi avtentična: angleški naseljenci na Malaji so se znašli v vrtincu vojne in spričo naglega prodiranja Japoncev niso imeli več časa za evakuacijo. Znašli so se v križnem ognju japonske okupacije, ki — kakor je videti — ni bila ravno rožnata. Junakinja romana, mlada Jean Paget, se s skupino Angležinj, ki so jih ločili od mož, znajde na dolgi poti od ujetniškega taborišča do naslednjega, peš, z otroki, ki so jim spotoma umirali, predana na milost in nemilost lakoti, bolezni, džungli, zgarana, izhirana skupina nekolikanj malomeščanskih angleških žensk, ki postane žrtev zajedljive ironije: nobeno japonsko ujetniško taborišče jih noče pod svoj krov in jih pošilja kar naprej. Jean Paget je bila trmasta in dovolj odporna, da je lahko prevzela vodstvo nad skupino, ki je nekoč srečala japonski kamion in ob njem dva avstralska šoferja — ujetnika. Neposreden konflikt v romanu pomeni srečanje mlade in odporne Jean in enega od Avstralcev, Joeja Harmana. Le-ta je, da bi to skrhano skupino «bivših Evropejk» vsaj za silo spravil na noge, ukradel japonskemu poveljniku, majorju Sukami (vojni zločinec, sojen leta 1946 zaradi zverinstev, ki jih je počel na Malaji — roman je namreč precej avtentičen!) pet črnih petelinov. Sukano ga je po odkritju dal na najbolj zverinski način križati, a ga čez nekaj dni zaradi praznoverja snel in poslal v bolnico. Križanega ga je Jean še videla in s skupino odšla v brezcilje Malaje. Ko je bilo vojne konec, se je Jean spet zaposlila v Londonu, a po naključju zvedela, da je Joe ostal živ. Odpravila se je za njim v Avstralijo, vtem pa je tudi Joe prišel v London. Navsezadnje sta se vendarle srečala: Jean je ostala v njegovem kraju in z dediščino postavila v avstralski divjini košček civilizirane evrope.

To je sicer zelo prozaično nakazana vsebina knjige, kajti zares je skoraj neopisna vsa tragična malajska odisejada, kjer se dogodki vrstijo s filmsko naglico in zaporednostjo. Pa tiste strani, ki jih je avtor namenil nerodnemu, a poštenemu farmarju Joeu v Londonu, pa prvi koraki temperamentne Jean v avstralski pušči. To knjigo je treba brati z optimizmom in z zavestjo, da je krutost neke vojne za nami in da v nekem smislu pomeni tudi ostro obsodbo vojnih zločinov, ki so jih počeli Japonci in vojne sploh. Skratka: napet, izredno zanimiv in zlasti preprostemu bralcu dosegljiv vojni roman, vreden, da se ugnezdi na naših knjižnih policah.

Nič manj «tragično usoden» pa ni roman ameriškega znanstvenika, organizatorja in pisatelja Perryja Burgessa «Na otoku gobavcev». Vedeti je treba, da je zgodba resnična, tudi ime osrednjega junaka Freda Langforda, dasi je avtor vsa ostala imena iz obzirnosti spremenil. Fred, ki se je vrnil iz vojne proti Spancem na Filipinih in se doma, v Ameriki z mladostnim zaletom lotil življenja, osnoval podjetje, si našel zaročenko, je spoznal, da je obolel za lepro, gobavostjo. V človeški stiski, kamor ga je pahnilo to spoznanje, se je odpovedal vsej svoji okolici, insceniral avtomobilsko nesrečo in se pod izmišljenim imenom Ned Ferguson umaknil družbi in odšel v tedaj edini leprozorij Culion na filipinskem otoku. Tam je ponovno srečal Carito, ki jo je bil spoznal v vojni: družilo ju je spoznanje enake usode. Z neizmerno močjo svoje nature in s poštenostjo, ki je lastna le redkim, je Langford premagal duševne krize in se predal novemu življenju med gobavci.

Petindvajset dolgih let je preživel v leprozoriju, pod patino grozljivih prividov, a z optimizmom, ki je več kot human: zapreden v svoj izpovedni svet, a ves predan delu za olajšanje življenja gobavcev. Tudi Carita, mlada Filipinka, je naposled ozdravila in ga zapustila. Domotožje ga je pritiskalo ob tla in oblasti so mu naposled vendar dovolile povratek: na domači zemlji, ob pogledu iz vlaka na rojstno hišo ga je življenje premagalo. Pismo, poslednje sporočilo ljubljeni Cariti v dirjajočem vlaku, končuje z naslednjimi besedami: «Truden sem, spati moram, ljubljena moja. Lahko noč...»

Ni treba posebej poudarjati, da je tudi ta roman namenjen širokemu krogu slovenskih bralcev in če rečemo, da je poln humanizma, ki skozi lesk trpečih solza dobiva še žlahtnejši zven, smo rekli še premalo. Tudi strahotno ozračje umiranja na otoku gobavcev je po svoje lepo, ker izkazuje človečanski pogum, ne pa predajo.

Nevila Shutea roman «Skozi pekel Malaje» je solidno prevedel Drago Rehberger, opremil pa — zlasti platnice z domiselnim simbolizmom nakazanega sonca in rdečih, odtekajočih se kapljic krvi — Jože Centa. Rada Jovanovič je uspešno prestavila v slovenski izraz roman «Na otoku gobavcev», opremil pa prav tako z nekim svojstvenim funkcionalnim simbolizmom Jože Centa. Obe knjigi sta že v prodaji.

M. LINDIC

Sprehod ob naši jezikovni meji

Pri razvalinah rutarskega gradu je še dobrodošel slovenski pozdrav

Briške naselbine nad dolino Idrijce kljub raznarodovalnemu pritisku čvrsto čuvajo svoj slovenski značaj

«Fojana je zadnja slovenska vas v smeri od Biljane do Rutarjev», tako čitamo v sestavku «Slovensko šolstvo ob jezikovni meji na Goriškem», priobčenem v koledarju sv. Cirila in Metoda za leto 1911. Rutarski grad, od koder gre cesta proti severu k Rutarjem, je kakih 30 m nad Idrijo, 5 km južno od Dolenj. Rutarji ležijo 3 km zahodno od Fojane. Zgornja trditev o zadnji slovenski vasi se mi ni zdela točna, ker kolikor sem se do sedaj sam prepričal, je pač vsa Idrijska dolina od Mirnika do Rutarskega gradu, razen še nekaj preostalih slovenskih družin v Mirniku, poitalijančena, niso pa poitalijančene briške naselbine nad dolino in popolnoma slovenska je tudi Barbana nad Fojano in Rutarji. In tako sem pred dnevi odpotoval k Rutarjem, da se osebno prepričam.

Ko sem v Krminu stopil v avtobus, sem naprosil mladega sprevodnika, naj mi da listek do gostilne na levi strani ceste pod Rutarskim gradom in zelo sem se začudil, ko ni sprevodnik ničesar vedel o tej gostilni. Obrnil se je do šoferja, ki naju je rešil iz zadrege, in mu povedal, naj mi da listek do postaje Trussio, nakar sem se tudi sam obrnil do šoferja s prošnjo, da me opozori, kdaj bom moral izstopiti. Ko sem dobil listek sem bil zopet v dvomu: na listku je med postajama Bračan in Trussio postaja Visinale na glavni cesti, ki gre ob levem bregu Idrije od Bračana proti severu, ki je pa na specialki ni. Bil sem zelo radoveden, bolje rečeno zaskrbljen, kako se bo končalo to nesoglasje med voznim listkom in specialko, ker sem bil v nevarnosti, da bi moral opustiti obisk Rutarjev, da ne bi zgubil avtobusa za nazaj.

Vendar preden sem se zavedel, je šofer ustavil avto bus. «Tukaj morate izstopiti.» «No, dobro, kje pa je gostilna, tu ne vidim nobene gostilne.» Šofer: «Mi gremo na levo, gostilna pa je tam, na cesti, ki gre na desno, nekaj sto korakov od tu.» Stvar mi ni bila popolnoma jasna, ker pa sem že videl gostilno, sem bil vesel in nisem si hotel kvariti veselja z reševanjem uganke. Zanimal me je bolj zajtrk, ki mi ga pripravila ne več mlada krčmarica z dvema ocvrtima jajcema in kozarcem izvrstnega brica. Krčmarica, hči pokojnega ustanovitelja gostilne, je bila rojena prav tam, v gostilni, kjer je preživela vse svoje življenje. Z globoko otožnostjo je govorila o nekdanjih lepih časih, ko je njih gostilna spadala pod Avstrijo in procvitala, ker je ležala ob prehodu iz Avstrije v Italijo, medtem ko so sedaj dohodki zelo skromni. Gostilna je lepa in prostorna, toda gosti so redki, gospodinja pa sameva. Večinoma pa sameva celo gostilna sama brez gospodinje, kar sem ugotovil, ko sem se povrnil ob eni popoldne za kosilo in ko sem jo iskal in klical povsod: v obeh prostorih za goste, na vrtu, v kuhinji in v ozadju kuhinje, preden se je pojavila.

Jutro je bilo lepo, jasno zimsko jutro, ko se zima pripravlja, da odstopi vlado bližajoči se Vesni. To so mi potrdile trobentice, ki so me pozdravile takoj, ko sem začel korakati navzgor proti Rutarjem. Vendar so se na jugu iz jutranje megle že začeli dvigati oblacki, ki so naznanjali, da nas bodo škropili, če že ne prej, pa prav gotovo popoldne, kar se je res tudi zgodilo, ko sem ob dveh blizu gostilne na razpotju pod Rutarskim gradom čakal na avtobus za Krmin.

Pot je sicer strma, vendar pa lepo urejena tudi za motorna vozila, ki lahko pridejo po njej do Rutarjev in še naprej do šole, kjer se začenja gosto in globoko briško blato. Pokrajina je kakor jajce jajcu podobna oni, ki sem jo videl, ko sem obiskal Medano briška pokrajina pač, z neštetimi strmimi grči. Sam vrag bi ne znal povedati, kje je staknil toliko gričev, da je z njimi natrpal vsa Brda. Nad razpotjem, kjer gre glavna cesta čez Idrijco, čepi kakih 30 m visoko Rutarski grad. Pravzaprav je to le spomin na srednjeveški grad, od katerega se je ohranila samo proti reki obrnjena stena z dvema stolpoma, po enim na vsaki strani stene. In še ta ostanek je prav gotovo restavriran, medtem ko je stanovanjsko poslopje v ozadju stene, kjer je sedaj karabinjerska postaja na novo sezidano. Nedaleč nad gradom je še precej velika kmetija, kjer živi furlanska kolonska družina. Z malimi izjemami je vsa zemlja last veleposestnikov, ki stanujejo v raznih mestih.

Preden sem prišel do Rutarjev sem si ogledal proti pričakovanju dobro vzdrževano pokopališče.

DRAGO GODINA

(Nadaljevanje in konec jutri)

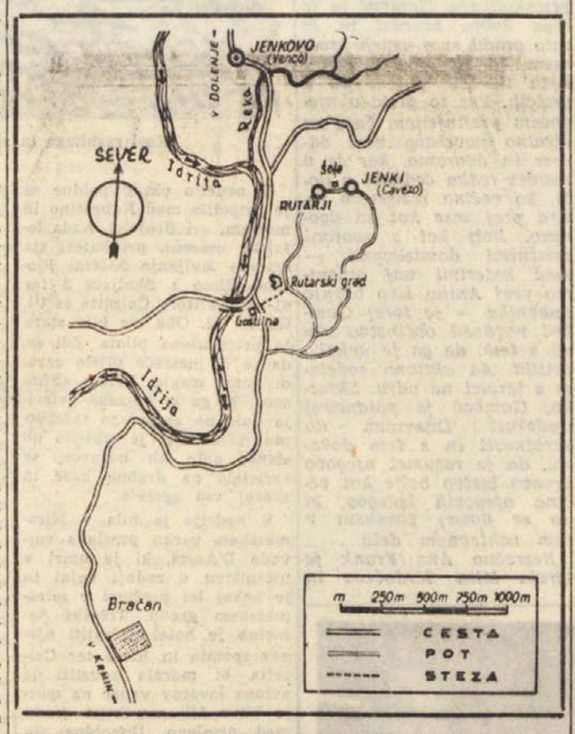

Tehnika in znanost

Ob Volgi je nastalo atomsko mesto Dubna

Med 300 visokosposobnimi jedrskimi znanstveniki dela v njem tudi italijanski fizik Pontecorvo

«Pred leti je bilo 160 km severno od Moskve ob Volgi ustanovljeno veliko sovjetsko središče za miroljubno uporabo atomske energije. Na mestu, kjer je bila še pred leti mala vasica Dubna, je sedaj istoimensko mesto z več kot 7.000 prebivalci. Od teh dela v inštitutih 2.000 ljudi, 300 izmed njih je visokosposobnih jedrskih znanstvenikov» je izjavil dopisni član Sovjetske akademije znanosti prof. Vladimir Veksler na drugi mednarodni konferenci za miroljubno uporabo atomske energije v Ženevi.

To je povedal v referatu o sovjetskih ugotovitvah, da proton in nevtron (delca v atomskem jedru) nista povsem enotno zgrajena, kot so menili doslej. Ugotovili so namreč, da imata tudi ta dva drobna delca v sebi nekako jedro in ovoj. Tako se tudi trki med temi delci, za katere so mislili, da so vsi enake narave, ločijo v centralne in periferne.

Še bolj kot to sporočilo, pa je vzbudila pozornost priprava, s katero je uspelo znanstvenikom ta dejstva odkriti. Prof. Veksler je opisal največji pospeševalnik na svetu, ki so ga zgradili v novem centru v Dubni.

Atomski center v Dubni ima dva velika inštituta, od katerih ima vsak svoj velik pospeševalnik ali akcelerator. Prvi je inštitut za visokoenergetsko fiziko, ki ga vodi omenjeni prof. Veksler in ki ima gigantski protonski sinhrotron. Drugega vodi prof. Džepelov in se ukvarja s pomočjo drugega nemalega protonskega sinhrociklotrona z jedrskimi problemi.

Najbolj impozantna naprava vsega atomskega mesta je gotovo protosinhrotron v inštitutu prof. Vekslerja. Ta pospeševalnik lahko da protonom 10 milijard elektronskih voltov energije. Veliki krožni elektromagnet, ki ima 60 metrov premera in tehta 36.000 ton, prisili protone, da se gibljejo s hitrostjo 299.000 km na uro, kar je skoraj svetlobna hitrost.

Tudi drugi veliki inštitut, ki ga vodi prof. Džepelov, ni nič manj zanimiv. V njem dela s svojo skupino tudi slavni italijanski atomist Bruno Pontecorvo, ki je s svojim begom iz Anglije pred nekaj leti povzročil pravo senzacijo.

Pospeševalnik tega inštituta lahko pospešuje najrazličnejše delce in tehta 7.000 ton

Poleg teh dveh inštitutov pa dela v tem mestu še več manjših. Manjših le v primeri z omenjenima, saj ima eden izmed njih lastni eksperimentalni nuklearni reaktor, ki bi bil marsikateri večji državi v ponos.

Sovjetski znanstveniki pa ne ustvarjajo izolirano. Prof. Solovjev je pred nedavnim objavil nekaj rezultatov, ki so jih dosegli s skupnimi napori z ameriškimi znanstveniki pri raziskavah okoli neveljavnosti zakona parnosti. Kot je znano sta za to tezo pred leti dobila dva ameriška Kitajca Nobelovo nagrado.

V tem sovjetskem centru za miroljubno uporabo atomske energije se ukvarjajo tudi s praktičnimi problemi. Nedavno so zgradili premično atomsko centralo z močjo 2 tisoč kilovatov. Jedrski reaktor centrale je nameščen v dva metra visokem valju s premerom 1 m. Za prenos toplote rabijo vodo s pritiskom 120 atmosfer. Centrala je namenjena velikim gradbiščem, ki so zelo oddaljena od običajnih virov električne energije. V širni Sovjetski zvezi je takih gradbišč mnogo in bodo centrale te vrste zelo uporabne

Čeprav je središče v Dubni staro šele tri leta, že gradijo njegovo podružnico v Uljanovu na Volgi. Ta drugi veliki center bo imel povsem specifično nalogo. Raziskoval bo miroljubno uporabo termonuklearne energije. Na tem področju so sovjetski znanstveniki že toliko napredovali, da je akademik Anatolij Arkadijevič Blagonravov izjavil, da bo ta problem rešen že v prihodnjih desetih letih, čeprav smatrajo ameriški znanstveniki, da ne bo to uspelo prej kot v 20 do 30 letih.

Filmske vesti

Letošnji favoriti za nagrado «Oskar»

Najboljši igralec - Charlton Heston, najboljša igralka - Audrey Hepburn

HOLLYWOOD, 28. — Kot vsako leto pred podelitvijo nagrade «Oskar» so filmski krogi v Hollywoodu tudi letos sestavili seznam favoritov, ki je naslednji:

Najboljši film: «Ben-Hur».

Najboljši igralec: Charlton Heston v «Ben-Hurju»

Najboljša igralka: Audrey Hepburn v «Zgodbi neke nune».

Najboljši igralec v stranskih vlogah: Arthur O'Connell v «Anatomiji umora».

Najboljša igralka v stranskih vlogah: Susan Kohner v «Ogledalu življenja»

Ta seznam se bo seveda lahko še spremenil.

Če bi bila nagrada «Oskar» podeljena Jacku Lemmonu za film «Nekaterim ugaja vroči», bi bilo prvič v zgodovini Akademije, da bi bila nagrada podeljena igralcu, ki je že dobil nagrado za stransko vlogo. Jack Lemmon je namreč dobil «Oskarja» kot najboljši igralec stranskih vlog l. 1955 za film «Mister Roberts» Če bi nagrado dobila James Stewart ali pa Muni bi se pridružila skupini dvakratnih nagrajencev, v kateri so Gary Cooper, Friedrich March in Spencer Tracy. Stewart in Muni sta namreč kandidata za filma «Anatomija umora» in «Srd pravičnih».

Med igralkami pa so dvakrat dobile nagrado «Oskar»: Ingrid Bergman, Bette Davis, Luise Reiner, Vivian Leigh in Olivia de Havilland.

10 najboljših v letu 1959

NEW YORK, 28. — Film Ottona Premingerja «Anatomija umora» je na prvem mestu v seznamu «desetih najboljših filmov v l. 1959», ki ga vsako leto sestavlja «Film Daily». Sledijo filmi:

«Dnevnik Ane Frank» Georga Stevensa, «Zgodba neke nune» Freda Zimmermanna, «Postelja pripoveduje» Michaela Gordona, «Mednarodna spletka» Alfreda Hithcocka, «Cesta goseposkih četrti» Jacka Claytona, «Nekaterim ugaja vroči» Billa Wilderja, «Frenezija zločina» Richarda Fleischerja, «Nočem umreti» Roberta Wiseja in «Nekdo bo prišel» Vincenta Minnellija.

Med filmi, ki so dobili najmanj 10 in najvec 90 glasov, je tudi film Vittoria de Sica «Streha».

Radio in televizija

Torek, 29. marca 1960

Radio Trst A

7.30 Jutranja glasba in koledar; 11.30 Drobiž od vsepovsod in... «Zena in dom,» 12.15 Za vsakega nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Orkester Sciescia; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Pesem in ples; 18.00 Janko Košir: «Gnojilna»; 18.10 Glazunov: Koncert št. 1 v f-molu; 18.45 Kvartet Večerni-ca; 19.15 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.30 Melodije od včeraj in danes; 21.00 Javornik: «John Morgan, poglavar Bukanirjev»; nato Južno-ameriški odmevi; 22.00 Umetnost in življenje; 22.15 Jug, skladatelji — «Ivo Petrić», pripravil P. Merkù; 22.25 Večerni ples; 23.30 Glasba za lahko noč.

Trst

12.10 «Tretja stran»; 14.15 Eno uro v diskoteki; 15.30 Violinist Carlo Pacchiori in pianist Guido Rotter; 15.45 F. Vallisneri in njegov orkester.

Koper

7.15 Glasba za dobro jutro; 11.00 Otroški kotiček: «Od Zemlje do Lune»; 11.30 Berloz in Cajkovski; 12.00 Glasba po željah; 13.40 Kmetijska univerza; 13.50 Odlomki iz operet; 14.30 «Prvi tekmovalci za Dan mladosti»; 14.50 Glasbena medigra; 15.20 Pesmi in plesi iz Jugoslavije; 15.40 Prenos RL; 16.00 Melodije za vsakogar; 16.30 «Tretja stran»; 16.45 Filmska glasba; 17.30 Majhen koncert: Rossini, Liszt; 18.00 Prenos RL; 19.00 Franco in «G-Sa» z orkestrom Bruna Martina; 19.30 Prenos RL; 22.15 Villegas pri klavirju; 22.35 Glasba za lahko noč.

Nacionalni program

11.00 Radijska šola: «Izviri Misisipija»; 11.35 Komorna glasba: Boccherini, Chopin, Hindemith; 15.55 Napoved vremena za ribiče; 16.00 Brzec sever-jug, oddaja za mladino; 16.30 R. Amprino: «Radioaktivnost in človeški organizem»; 16.45 Trovajoli in njegov orkester; 17.40 Zanimivosti od vsepovsod; 18.30 P. Pasquini: «Kako žive živali», A. Chiari: «Manzonijeva dela»; 19.30 Filmske novosti; 20.00 Pesmi z vseh morij; 21.00 Igra v treh dejanjih «Otroci jedo cvetje» Enrica Bassana; 22.45 Kronika srečanja med Vecchiatom in Charnleyjom.

II. program

9.00 Jutranje vesti; 10.00 Nino Besozzi: «Gospod izpred tolikih let» 11.00 Glasba za vas, ki delate; 11.30 Pesmi in Angelini; 13.45 «Severnica» — moda; 15.15 Mezzosopranistka Franca Cacchi; 16.00 R Casadesus izvaja Ravela. 16.20 Pojo Arigliano, Latilla, Torielli; 17.00 Pregled odrskih del; 17.30 «Il Buttafuori»; 18.35 Plešite z nami; 20.30 «Hranilnik» vodi Bongiorno; 21.45 Winterhalter in njegov orkester.

III. program

17.00 «Variacije»: Hindemith, Webern, Prokofjev; 18.30 Kinematografski pregled; 20.00 Vsakovečerni koncert: Corelli, Schumann; 21.30 Grški klasiki; 22.00 Italijanska povojna glasba: Togni, Malipiero, Bartolozzi itd.; 23.15 Schubert.

Slovenija

8.05 Glasba predklasičnih mojstrov; 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo; 9.25 Plesni ritmi; 9.45 Iz Mozartove opere Don Juan; 10.10 Izberite melodijo tednal; 11.00 Iz slovenske solistične glasbe; 11.30 Zabavna ruleta; 12.00 Trio Bardorfer; 12.15 Kmetijski nasveti; 12.25 Pet pesmi za pet pevcev; 12.40 Pihalni orkester JLA; 13.30 Operne arije; 14.05 Radijska šola: «Prežihov Voranc»; 14.35 Klavih v ritmu; 14.45 Milan Ristič: Simfonične variacije; 15.40 K. Kovič: «Nove pesmi» 16.00 Izbrali smo za vas; 17.20 Sibelius: Simfonija št. 1 v e-molu; 18.00 Iz zbornika spominov; 18.20 Ob 150-letnici rojstva F. Chopina; 18.45 O mednarodnih vprašanjih; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Zbor Roberta Shawa; 20.30 Darinka Kovačič: «Brankin dnevnik»; 21.30 Sorkočevič: Sonata za orkester; 21.40 Z ansamblom Mojmira Sepeta;

Ital. televizija

13.30 TV šola: «Znanstvena opažanja»,«Zemljepis in državljanska vzgoja; 17.00 Oddaja za mladino Telesport; 18.30 TV dnevnik; 18.45 Odgovori; 19.00 Obisk oceanografskega inštituta; 19.40 Življenje slikarja Grandvilla; 20.15 Dokumentarij; 20.30 TV dnevnik; 21.00 TV igra «Ma la pelle è mia»; 22.000 «Evropska pesem», prenos iz Londona; 23.15 TV-dnevnik.

Jug. televizija

Od 20.50 prenos sporeda tuje TV postaje.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3 do 20. 4.): Izbrišite si iz spomina vse, kar bi vas oviralo v družinskem življenju. Tudi poslovno vam bo to pomagalo.

BIK (od 21 4. do 20. 5.): Organizirajte si dan tako, da boste imeli dovolj časa tudi za neuradne zadeve. Družina tudi nekaj velja.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.): Kdor se ukvarja s trgovino, bo imel več možnosti za uspeh. Nerazpoloženje v popoldanskih urah.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.): Veliko razumevanja in dobre volje bo terjala od vas družba, v kateri se boste po naključju znašli. Koristilo vam bo.

LEV (od 23 7 do 22. 8.): Jutranje ure bodo naporne, zelo verjetno pa uspešne, ker boste sklenili posel, ki bo veliko vreden.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.): Pomagajte si s sodelovanjem človeka, ki se na zadevo bolje spozna, nima pa toliko iniciative kot vi.

TEHTNICA (od 23. 9 do 23. 10.): Uveljavite se, toda tako, da morete računati tudi z jutrišnjim dnem. Nekoliko zemirni boste

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.): Upravičena dobra volja, kajti vaše načrte bodo izvajali in od tega bo tudi materialna korist.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.): Dobro razumevanje z ljubljeno osebo. Sicer pa boste mogli tudi kar se poslovnih zadev tiče dobro zaključiti dan.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.): Srečno roko boste imeli pri izbiri dela in sodelavcev. Skusajte si ustvariti ustrezen kapital. Glavobol.

VODNAR (od 21 1. do 19. 2.): Sporečki v družini, ki pa bodo močno vplivali na razpoloženje. Verjetno bo bolje pri delu. Fazite na zdravje.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.): Ne bodite malenkostni, ker bi s tem pokvarili vse. Uvedli ste se v novo delo, ki bi ga lahko pokvarili.

Frances Goodrich in Albert Hackett: «Dnevnik Ane Frank»

Nedeljska zares odlična predstava je zelo navdušila številno občinstvo

V zgodovini svetovnega gledališča Dnevnik Ane Frank *ne bo najbrž pomenil mnogo. Čez dvajset let se nihče ne bo več spominjal mladega židovskega dekleta, ki je v amsterdamskem podstrešju marljivo zapisovala svoje misli. In vendar je* Dnevnik Ane Frank *za nas pretresljiv, neposreden in učinkovit, kot bi bil najpopolnejša odrska umetnina. Ali je torej sploh mogoče, da nas knjiga, slika ali drama pretrese, pa čeprav ni v skladu z vsemi tistimi estetskimi predpisi, ki jih imamo za nujne atribute vsake prave umetnine?* Dnevnik Ane Frank *nam priča, da je to ne samo mogoče, ampak v nekem pogledu celo logično. Večna umetnina apelira zgolj na naš umetniški okus in na našo estetsko in kulturno izkušnjo. Delo, kakršno je* Dnevnik, *pa apelira na naše srce in na naše življenjske izkušnje in čim bolj živo in dramatično sega v naše življenje, tem bolj pretresljivo je.*

Uspeh Dnevnika Ane Frank *je torej predvsem pripisati dejstvu, da je delo zasidrano v našem času z vsako besedico svojega besedila in z vsakim vzdihom svojih junakov. Ana Frank, njeni starši Otto in Edith, Margot Peter, gospod in gospa Van Daan, Duessel, Miep in Kraler so ljudje, ki so živeli med nami in smo jih zato dobro poznali. Njihov strah je bil tudi naš strah in njihov tragičen konec se je izvršil pred našimi očmi. Lahko celo trdimo, da smo bili tudi mi vsaj delno krivi, da so morali doživeti tako grozne trenutke, saj morda nismo storili vsega, kar je bilo treba storiti, da jim prihranimo tako nečloveške izkušnje. Zato je mlada, živahna in nesrečna Ana Frank nekak tragičen simbol naših časov, to je naše pasivnosti, naše sebičnosti in naše strahopetnosti, toda tudi našega prizadevanja, naše požrtvovalnosti in naše mržnje do barbarstva. Ana Frank je torej «naša» bolj kot vsak drug lik naših časov in jo ljubosumno hranimo v srcu kot očitek vesti in hkrati kot spodbudo k boljši bodočnosti. In ni važno ob tem vedeti, da je neka Ana Frank res živela v Amsterdamu in da je res napisala dnevnik, ki so ga po vojni objavili. Ana Frank je na odru resničnejša od tiste, ki je pogumno zaupala dnevniku svoje pubertetne misli in izkušnje, ki jih morda niti ni mogla točno razumeti. Nekoč so opozorili Pirandella, da bi se neki minister utegnil užaliti, ker ga je upodobil v negativnem odrskem liku in da naj mu zato da kako drugo ime. Pirandello se je zahvalil za opozorilo in dejal: «Moj minister je resničnejši od vašega. Če si kdo mora spremeniti ime, naj to stori tisti vaš minister, ki je na vladi.» Govorilo se je in tudi pisalo, da je* Dnevnik Ane Frank *dokument našega časa. Na prvi pogled je res tako. Toda če dobro analiziramo delo in ga objektivno gledamo izven območja naše izkušnje, bomo zlahka ugotovili, da ta trditev ne drži. Dokument se opira na štetvilke, na zgodovinske podatke in na logične zaključke. Vse to pa v resnici manjka* Dnevniku Ane Frank. *Rekli bi zato, da je prav dejstvo, da imamo* Dnevnik *za dokument našega časa, še en dokaz, da je to delo v nas in da izven nas nima velikega pomena. Človeško je namreč, da pripisujemo lastnim občutkom večjo veljavnost, kot bi jo sicer imeli in da vidimo zgodovinski podatek v vsakem namigu, ki ga samo mi dobro razumemo.*

Da je Dnevnik Ane Frank *skupna last naše generacije, nam končno izpričuje tudi zanimivo dejstvo, da se imeni avtorjev sploh nikjer ne omenjata. Malokdo namreč ve, da sta* Dnevnik Ane Frank *napisala Frances Goodrich in Albert Hackett in redki so bili kritiki, ki so se dramaturško ukvarjali s tem delom. To se je v resnici od vsega početka zdelo nepotrebno, saj smo vsi imeli jasen občutek, da gre za ljudsko delo, to je za nekako balado, ki je nastala ob sodelovanju vseh nas. Avtorjema ni zato preostalo drugega, kot da odstopita svoje mesto občinstvom vseh svetovnih gledališč.*

Branko Gombač, ki je kot gost režiral tržaško predstavo Dnevnika, je doživel uspeh, kakršnega že dolgo ne pomnimo. Res, da je režija ljudske igre vedno hvaležna reč, vendar je prav ljudskost igre tista ki nalaga največje odgovornosti. Pri takih igrah ima namreč režiser, nejasen, a vendarle močan občutek, da ne režira samo dela na odru, ampak tudi čustva občinstva, ki je takoj pripravljeno negativno reagirati, če ga režiser vara v njegovem pričakovanju. Gombač se je tega dobro zavedal in je zato gradil svoj uspeh predvsem na gledalčevih izkušnjah in šele potem na igralcih. Vse to priča o njegovem prefinjenem čutu za idealno povezavo med odrom in dvoramo, kar je v resnici redka čednost v dobi, ko večina režiserjev režira prej zase kot za dvorano. Bolj kot s svojimi pristnimi domislicami — med katerimi naj omenimo vsaj Anino živo branje dnevnika — je torej Gombač navdušil občinstvo zlasti s tem, da ga je nekako prisilil ,da aktivno sodeluje z igralci na odru. Skratka, Gombač je potenciral ljudskost Dnevnika *do skrajnosti in s tem dokazal, da je razumel njegovo krvavo bistvo bolje kot večina njegovih kolegov, ki so se doslej poskusili v tem zahtevnem delu.*

Nesrečno Ano Frank je igrala Mira Sardočeva in ni moglo biti drugače, saj je imela vse pogoje za to vlogo. Pred nedavnim, in sicer ob priliki njenega nespornega uspeha v Marjutki, smo napisali, da je kljub vsemu še daleč od svojega umetniškega «plajonda». Nismo se motili. Z Ano Frank se je Mira Sardočeva povzpela na višino velikih igralk in jo bo odslej naprej omejevala samo naravna utesnjenost tržaškega gledališkega sveta. Gledalci so jo v začetku gledali, kot bi je ne poznali. Neverjetno se je namreč zdelo, da je to tista Sardočeva, ki je igrala Pepelko in se prikupila zlasti mladim obiskovalcem gledališča. Njena interpretacija Marjutke je sicer odpravila mnogo dvomov o njeni igralski sposobnosti. Toda z Ano Frank je končno prodrla. Bila je Ana v vsakem drobcu svojega telesa in v vsakem odtenku svojega glasu. Vtisnila se je zato v naš spomin kot človek in ne kot igralec, to je kot odrska oseba, produkt avtorjeve domišljije. Humanost njene Ane je namreč presegala običajen okvir igralske umetnosti in prav v tem je — kot je znano — skrivnost pravega umetnika, ki pojmuje umetnost kot življenje, ne pa življenje kot umetnost.

Tudi ostali igralci so igrali na višini svojih najboljših kreacij. Rado Nakrst je bil zelo učinkovit oče. Leli Nakrstova je bila odločna in pravična mati, Modest Sancin je s svojo odlično karakterno vlogo prijetno poživil ozračje in poskrbel za nujne prekinitve dramatične napetosti. Prav tako vzorna sta bila nato Bogdana Bratuževa in Justo Košuta v svojih sicer majhnih vlogah. Posebne omembe pa sta vredna Julij Guštin in Zlata Rodoškova kot gospod in gospa Van Daan. Imeli smo namreč občutek, da sta oba napravila mnogo več, kot sta zahtevali njuni vlogi in da sta zato dosegla važno točko na svoji razvojni poti. Končno naj še povemo, da sta Livio Bogatec kot Peter in Nora Jankovičeva kot Miep prijetno presenetila gledalce, saj sta pokazala zrelost, kakršne običajno nimajo gojenci igralske šole. In naj ob tem poudarimo, da je zlasti Petrova vloga vse prej kot lahka.

Jože Cesar je s svojo realistično sceno ustvaril idealno ozadje za to idealno predstavo Dnevnika Ane Frank.

—r

Mira Sardočeva in Livijo Bogatec v vlogah Ane in Petra

V nedeljo med Nabrežino in morjem pri Brojenci

Tragična smrt dveh tržaških letalcev

Dvosedežno letalo je zaradi megle treščilo ob steno, se razletelo na drobne kose in skoraj vse zgorelo

Kosi razbitega in zgorelega letala so se razleteli daleč naokrog

V nedeljo okrog poldne se je pripetila med Nabrežino in morjem, pri Brojnici, huda letalska nesreča, pri kateri sta zgubila življenje 50-letni Fiorano Ricco s Skoljeta 2 ter 61-letni Vittore Calzetta iz Ul. Galilei 12. Oba sta bila stara in preizkušena pilota. Zdi se, da je do nesreče prišlo zaradi goste megle. Letalo «Stinson», ki ga je vojaška aviacija dala na razpolago tržaškemu Aeroclubu, je treščilo ob steno, nato ob borovce, se razletelo na drobne kose in skoraj vso zgorelo.

V nedeljo je bila v Miramarskem parku proslava vojvode D'Aosta, ki je umrl v ujetništvu v zadnji vojni in je nekaj let preživel v miramarskem gradu. Tržaški Aeroclub je hotel počastiti njegov spomin in Ricco ter Calzetta bi morala spustiti iz aviona lovorov venec na morje blizu Miramarskega gradu med proslavo. Dopoldne sta se odpeljala z avtom na letališče pri Mirnu in ob 11 sta odletela z dvosedežnim letalom «Stinson L 5». Ricco je bil na sprednjem sedežu, njegov prijatelj pa na zadnjem. Tedaj je bilo pri Gorici kolikor toliko ugodno vreme in letalo je odletelo normalno. Vse je bilo v redu do Štivana; tu pa so se začele prve težave. Nebo je bilo vedno bolj sivo, na kraški planoti pa gosta megla, ki je segala skoraj do obale. Namesto da bi nadaljevala svojo pot bolj na desno stran proti Trstu, sta Ricco in Calzetta verjetno malo krenila na levo in sta blizu vodovodnih filtrov pod Nabrežino treščila v stene. Kaže, da se je Ricco zadnji hip zavedel nevarnosti in da je po borovcu hotel menjati smer, toda letalo je letelo že prenizko in je zadelo ob bor, ga razsekalo, nadaljevalo svojo pot nekaj metrov in treščilo ob skalo. Pri tem se je razbil tudi bencinski rezervoar in zgorel.

Nekateri domačini, ki stanujejo v Brojnici, precej blizu kraja, kjer se je zgodila nesreča, pravijo, da so slišali močno brnenje motorja in da se jim je zdelo, da prihaja od morja, in sicer s tržaške strani. Iz tega bi se dalo sklepati, da je pilot morda zgubil smer, ali da je krožil, da bi ugotovil, kje je Miramarski grad. Pravijo tudi, da že dolgo let ni bilo v tem kraju tako goste megle kot v nedeljo dopoldne, zlasti v času, ko se je zgodila nesreča. Nekaterim, ki so slišali leta'o, se je zdelo, da je že odletelo čez hrib, drugi pa so pomislili na nesrečo, ko so slišali pok, kateremu je sledila sumljiva tišina.

Najprej sta to opazila dva financarja iz Nabrežine, Giuseppe Torre in Gaetano Fogliani ,ki sta tam blizu tedaj opravljala svojo službo. Po strmi stezi sta pohitela in poskušala pogasiti požar z vejami. Nato sta hotela rešiti ponesrečenca, ki pa sta bila že mrtva. Na kraj nesreče so prišli karabinjerji iz Križa, csebje Rdečega križa, namestnik državnega pravdnika dr. Maltese, komandant karabinjerjev kapetan Amelio Monacci itd. Zastražili so prostor in začeli preiskavo. Popoldne sta prišli tudi hudo prizadeti vdovi in nekaj njihovh sorodnikov, nihce pa ni smel preveč blizu, da ne bi videl strašnega prizora.

Vest o žalostnem dogodku se je naglo razširila po mestu in napravila mučen vtis. Komisija nadaljuje preiskavo, da bi ugotovila vzroke nesreče. Omeniti moramo tudi, da so zaradi slabih vremenskih razmer vojaške oblasti v nedeljo sklenile, da se odpove polet letal na reakcijski pogon, ki bi morala med proslavo leteti nad Miramarskim gradom.

Zlomljen bor in kosi zgorelega letala

—«»—

Tretji festival reklamnih filmov

V okviru letošnjega XII. mednarodnega velesejma bodo organizirali tudi tretji vsedržavni festival reklamnih filmov. Pretekli dve leti se je ta festival omejil na televizijske reklamne filme, letos pa bo širši in bo na pobudo prizadetih organizacij vsebovai tudi reklamne filme, ki se predvajajo v kinematografih.

Festival bodo organizirali v sodelovanju in pod pokroviteljstvom italijanske federacije za reklamo (FIP), združenja koristnikov reklame (UPA), združenja filmske reklame, skupine proizvajalcev reklamnih filmov (ANICA) in tržaškega centra za gospodarski razvoj. Festival bo trajal od 29. junija do 3. julija.

Sodišče, katerega bodo imenovale zainteresirane kategorije, bo razdelilo številne nagrade: Veliko nagrado za reklamni televizijski film (zlata reprodukcija zvonika Sv. Justa) in po dve nagradi za razne kategorije. Za reklamni film, ki ga predvajajo v kino dvoranah, pa bodo razdelili veliko nagrado (zlata reprodukcija miramarskega gradu) in po dve nagradi za kategorije: do 30, od 30 do 50 in od 50 do 100 metrov in sicer za risanke in za naravne posnetke. Poleg tega bodo prvikrat izročili nagrado tržaškega mesta družbi, ki bo v celoti dosegla največ nagrad.

—«»—

Zasedanje UDI

Te dni je bila v Trstu seja pokrajinskih tajništev Zveze italijanskih žena iz Trsta, Vidma, Gorice in Pordenona, na kateri so sklenili, da bodo sklicali v Trstu v kinu Arcobaleno 3. aprila deželno zasedanje žena. Namen tega zasedanja, na katero vabi KPI ženska združenja in vse tiste, ki se zanimajo za žensko emancipacijo, je, položiti temelje za širše sodelovanje vseh ženskih sil ter predočiti z močjo in učinkovitostjo oblastem in javnemu mnenju probleme žena iz dežele.

Na zasedanju bodo ženske obravnavale naslednje probleme: pravico do dela, razvoj industrije in poljedelstva, mezdno enakopravnost in pravično priznanje dela žena na vseh toriščih, pravično socialno skrbstvo in socialno zavarovanje ter znižanje življenjskih stroškov. Žene bodo obravnavale tudi vprašanje ustanovitve avtonomne dežele.

—«»—

IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Revija mladinskih pevskih zborov

Na šolah koprskega okraja je veliko zanimanje za občinske revije pionirskih in mladinskih pevskih zborov. Do sedaj je prijavilo 36 šol 60 pevskih zborov. Skupaj bo nastopilo na občinskih revijah nad 2 tisoč mladih pevcev. Najboljši zbori bodo nastopili teden dni pozneje na okrajni reviji mladinskih in pionirskih pevskih zborov. Najboljši z okrajne revije bodo sodelovali na prvem republiškem nastopu mladinskih pevskih zborov konec maja v Celju.

Sprejem gospe Gronchi na tržaški postaji

Sporočilo Intersinda

Ravnateljstvo CRDA noče izplačati proizvodne nagrade

Doslej so vsi uslužbenci prejemali po 10.000 lir letno

Včeraj je Intersind sporočil sindikalnim organizacijam kovinarjev v Trstu in Tržiču uradni odgovor ravnateljstva CRDA glede izplačevanja proizvodne nagrade v podjetju CRDA. Ravnateljstvo vztraja na svojem stališču, da je položaj podjetja težak in da zato letos ne bodo izplačali nobene nagrade. Iz tega razloga pravi tudi ravnateljstvo, da ni potreben ponoven sestanek s sindikalnimi organizacijami.

Stališče ravnateljstva CRDA je nerazumljivo, saj je znano, da so to nagrado izplačeval: vsako leto od 1952. leta dalje in da spada torej že v okvir rednih zagotovljenih prejemkov uslužbencev podjetja.

Znano pa je načelo, da ni mogoče delavcem in uradnikom odvzeti več nobene materialne ali druge ugodnosti, ki so jo že uživali. Prav dejstvo, da so to nagrado izplačevali v neizpremenjenem znesku 10 tisoč lir na osebo že dolgo vrsto let priča, da gre za že zagotovljeno pridobitev, ki je nihče delavcem po veljavnih predpisih ne bi smel več odvzeti.

Pravilno bi bilo, da bi to nagrado prilagodili veljavnemu plačilnemu sistemu in da bi jo uredili, kar so tudi predlagale sindikalne organizacije. Ravnateljstvo je prvotno pristalo na ta predlog in bi morala biti že 1958. leta o tej stvari pogajanja. Vendar takrat zadeve niso uredili in so predlanskim in lani še nadalje izplačali pred velikonočnimi prazniki nagrado v višini 10.000 lir na osebo.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

VPRAŠANJE: Vidim, da se skoraj vsi vedno potegujejo za ohranitev zapore nad starimi najemninami. Toda nihče ne pomisli, da so tudi taki mali posestniki stanovanj ali kake hiše, ki se morajo preživljati od dohodkov svoje lastnine, ker so premajhni. Zato se včasih dogaja, da ima več dohodkov in bolje živi kak najemnik stanovanja z blokirano najemnino, kot pa lastnik tega stanovanja. Zato bi se morali zavedati, da niso vsi najemniki blokiranih stanovanj reveži, kakor niso vsi najemniki stanovanja s prosto najemnino premožni. Kaj mislite glede tega?

ODGOVOR: *Znano je, da je v Italiji zapora nad najemninami posledica izjemnega položaja glede stanovanj sploh, zlasti pa stanovanj delavcev in nameščencev z nizkimi prejemki. Sicer pa so nastale zaradi vojnega opustošenja izredne stanovanjske razmere v mnogih evropskih državah, katerih vlade so bile prisiljene sprejeti omejitvene zakone, ki bi lahko začasno nadomestili gospodarski zakon povpraševanja in ponudbe.*

Pri tem je treba poudariti, da je šlo za vlade, ki se navdihujejo po liberističnih načelih, pa so kljub temu morale določiti zaporo nad najemninami. Kam bi namreč prišli, če bi pustili zakonu ponudbe in povpraševanja prosto pot?

Hkrati z zaporo nad najemninami pa so v teh državah pričeli izvajati širokopotezen načrt gradnje cenenih ljudskih stanovanj, ki so lahko dosegljiva delavcem z nizkimi dohodki. Pri tem je šlo za državno in krajevno a ne zasebno pobudo, tako da je bilo zgrajenih dovolj stanovanj za potrebe slojev, ki niso premožni. V teh državah je prenehala zapora nad najemninami, ker je prenehal tudi izredni in abnormalni družbeni položaj na stanovanjskem področju.

V Italiji pa je položaj na stanovanjskem področju še vedno izreden. Zaradi tega bi imel ukrep o splošni sprostitvi najemnin, ki ne bi upošteval stvarnih razmer, ki bi nastale za večino najemnikov, zelo hude posledice. Računajo namreč, da bi morali v Italiji zgraditi vsaj 13 milijonov sob v cenenih ljudskih stanovanjih, tako da bi krili stanovanjske potrebe družin z nizkimi dohodki. Po statistikah je bilo namreč v državi konec 1958. leta 48.800.000 prisotnih prebivalcev, sob pa je bilo takrat 39.390.000. Če pri tem upoštevamo, da obstajajo družine, sestavljene iz dveh ali treh oseb, ki razpolagajo s 6 ali 7 sobami, medtem ko so po drugi strani družine osmih članov, ki živijo v dveh sobah, se nam jasno pokaže neurejeno stanje na tem področju (v Zahodni Evropi je glede tega na slabšem samo Španija).

Zasebniki so od leta 1953 do konca leta 1958 sezidali 1 milijon in 50 tisoč stanovanj, država pa jih je posredno ali neposredno zgradila 358 tisoč. Pri tem se ve, da večina zasebnih stanovanj, ki so jih sezidali zasebniki, ni dostopna revnejšim slojem. Dokler ne bo torej zgradila država več stanovanj, bo položaj na stanovanjskem področju zelo resen. Ravno zato je jasno, da ni sedanja ureditev stanovanjskega vprašanja z zaporo na najemninami pozitivna niti z gospodarskega niti z družbenega stališča. Gre pač za manjše zlo in posledico nezdravega položaja.

Zaradi tega upošteva zakonski predlog levice v parlamentu za ureditev stanovanjskega vprašanja, da je med 7 milijoni lastnikov stanovanj tudi precej ljudi s skromnimi dohodki, ki so vložili vse svoje prihranke za nakup stanovanja zase ali zato, da ga oddajo v najem in dobijo od tega skromen dohodek, ki naj nadomesti pokojnino, do katere nimajo pravice. Jasno je, da so takšni lastniki enega ali tudi več stanovanj zaradi stanovanjske zapore zabredli v hudo stisko. Ravno zato zahteva omenjeni zakonski predlog povečanje državne pobude pri gradnji ljudskih stanovanj, tako da se zadovoljijo potrebe revnejših slojev ter da se bodo s časom najemnine lahko sprostile. Seveda pa je to še stvar precej daljne prihodnosti in se mora zapora nad najemninami ob njeni zapadlosti konec tega leta podaljšati. Upoštevati je namreč treba, da so se najemnine v blokiranih stanovanjih, ki so sicer v primeri s prostimi najemninami še vedno nizke, od leta 1955 povečale za 200 odstotkov. Edina rešitev je torej v gradnji tolikšnega števila ljudskih stanovanj, da bodo krite potrebe revnejših slojev, ki si ne bodo mogli nikoli privoščiti zasebnih stanovanj s prostimi najemninami.

Pri nas pa je treba tudi upoštevati, da se je priselilo v Trst in okoliške občine nad 50.000 istrskih beguncev, od katerih jih je 15.000, in sicer okrog 4.500 družin, še vedno brez stanovanja. Ravno ti pa imajo pri nas prednost, ker ne dobe stanovanja le v hišah, ki jih gradi podporna begunska ustanova izključno zanje, marveč tudi v hišah IACP, INA-Casa v občinskih hišah in v hišah, zgrajenih na podlagi zakona št. 640 za spraznitev nezdravih stanovanj, lesenjač, brlogov itd.

Tako je pripadel beguncem velik delež tudi v prvi skupini teh stanovanj v naselju San Sergio.

* * *

VPRAŠANJE: Vedno berem v časopisih kratico NATO in ne vem, kaj pravzaprav pomenijo, če samezne črke pomenijo, če prav razumem, da gre za Atlantsko pogodbo. Rad bi torej vedel, kakšen je točen prevod.

ODGOVOR: *NATO je angleška kratica naziva «North Atlantic Treaty Organisation», to je organizacija severnoatlantskega sporazuma (pogodbe). Gre torej za opredelitev skupka vojaških, gospodarskih in političnih struktur, s pomočjo katerih deluje atlantska pogodba. Po besedah njenih pobudnikov ne bi smela biti samo vojaška zveza, marveč bi morala biti prvi korak k širši skupnosti interesov držav, ki so v njej udeležene. Toda, kot je znano, je prišlo često do nasprotij med državimi članicami te zveze. Med drugim zahtevajo Združene ameriške države povečanje finančnih obveznosti evropskih držav članic, zlasti pa Nemčije. Po drugi strani hoče pa Francija ohraniti v odnosu do samostojnost v odnosu do združenega poveljstva NATO, medtem ko to poveljstvo vztraja pri zahtevi, naj se Francija podredi njegovim smernicam, kar se tiče razporeditve raznih vojaških oporišč, razpolaganja z vojaškimi silami in sploh kriterijev uporabe vojaških sredstev, s katerimi razpolaga NATO.*

Iz sodnih dvoran

Obsojeni Kvartač in tatovi Potrjena oprostilna razsodba

V nekem baru v Ul. Udine sta nekega večera septembra 1958 igrala na karte 25-letni Franc Vlakovich s Trga Libertà 9 in 27-letni Zorko Visintin s Križa 240. Vlakovich je zgubil in je plačal svoj dolg; naslednjega dne pa sta se dva prijatelja spet dobila v baru in začela igrati na karte. Tokrat je dobil Vlakovich, Visintin pa mu ni takoj plačal, zaradi česar mu je Vlakovich vzel uro.

Zadeva je prišla pred sodišče, ki je včeraj Vlakovicha obsodilo pogojno na 5 mesecev in 2 dni zapora ter plačilo 4000 lir globe. S tem pa stvar ni še zaključena, ker se bodo morali zagovarjati Vlakovich, Visintin in lastnik bara zaradi kršitve predpisov, ker je taka igra na karte prepovedana.

* * *

Predlansko poletje je izginilo s kopališča v Miljah razno blago, med katerim nekaj orodja, deske, samokolnica itd. Lastnik je zadevo prijavil policiji in se pritožil, da skupna vrednost ukradenega blaga znaša približno 30.000 lir. Policija je osumila in zaslišala Angela Urbanaza iz Milj, ki je priznal, da je ukradel le samokolnico, ki jo je izročil Nikolaju Stenerju, da bi jo prodal za tisoč lir, Samokolnico je kupil Antonio Vagliani.

Včeraj so vsi trije sedeli na zatožni klopi. Urbanaz, ki je v zaporu zaradi drugih stvari je bil obsojen na 1 mesec in 15 dni zapora ter 3.000 lir globe, Stener in Vagliani pa sta bila obsojena vsak na 3 tisoč lir globe.

* * *

Prizivno sodišče je včeraj razpravljalo o prizivu javnega tožilca iz Vidma proti razsodbi tamkajšnjega sodišča od 24. aprila lani, glede obtožbe nenamernega umora, zaradi česar se je moral zagovarjati 57-letni Guido Micheluzzi iz Ul. Giulia 96. Micheluzzi se je predlansko poletje za veliki šmaren peljal z avtomobilom iz Trsta v Benetke; v naselju Mizzana pa je povozil dva 8-letna otroka, ki sta nenadoma in nepredvidno skočila čez cesto. Medtem ko je bil en otrok le lažje ranjen, je drugi kmalu nato umrl zaradi hudih poškodb. Videmsko sodišče je Micheluzzija oprostilo, češ da ni zakrivil kaznivega dejanja, ker je bilo dokazano, da je vozil previdno in počasi. Prizivno sodišče je včeraj potrdilo prvotno razsodbo.

Prav tako je prizivno sodišče potrdilo razsodbo tržaškega sodišča, ki je lani obsodilo 20-letnega Franca Guarnaccio iz Ul. Foscolo 46 na 3 leta in 6 mesecev zapora ter 21.000 lir globe, 22-letnega Argea Barija iz Ul. Eremo 157 in 21-letnega Eugenia Farmana iz Ul. Madonnina 28 pa na 4 mesece zapora in 4.000 lir pogojno.

Guarnaccia je bil obsojen zaradi številnih tatvin, Bari in Farman pa zaradi nakupovanja ukradenega blaga.

—«»—

Nezgoda Tržačana pri Padni

Blizu Padne se je v nedeljo popoldne ponesrečil z avtomobilom 24-letni Bruno Kermac s Kjadina 1294, toda uporabil je vse svoje moči in se sam pripeljal v Trst, kjer so ga ob 21.30 sprejeli na prvi kirurški oddelek. Pobil in opraskal se je po obrazu, kolenih, ramenih in prsnem košu, zaradi česar se bo moral zdraviti približno 10 dni.

Kermac je bil v Bujah, kamor je peljal z avtofurgonom nekaj blaga. Ko se je vračal, je pod Padno iz neznanih vzrokov zadel z vozilom ob zid nekega dvorišča, tako da je počila sprednja guma, avto pa je zato treščil na drugo stran.

—«»—

Trčenje med avtom in lambreto

Po Trgu Stare mitnice proti Ulici Oriani se je včeraj okrog 18 ure peljal z lambreto 20-letni Mario Kert od Sp. M. M. 1040. Na križišču z Ulico Santa Apollinare pa je zadel ob avto, ki ga je pred njim vozil 26-letni Rino Travan iz Ul. Foscolo 4. Do trčenja je prišlo, ko je Travan krenil na levo. Kert je seveda zletel na tla in se pobil po obrazu, zaradi česar se bo moral zdraviti 3-4 dni. V bolnišnico je prišel sam in so ga sprejeli na opazovalni oddelek.

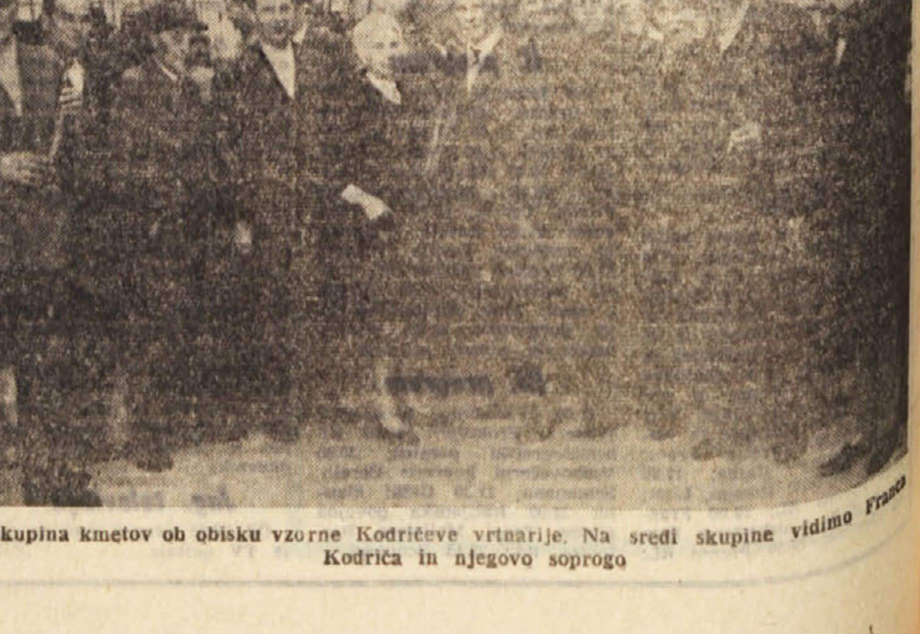

Skupina kmetov ob obisku vzorne Kodričeve vrtnarije. Na sredi skupine vidimo Franca Kodriča in njegovo soprogo

Princeska in fotograf

«Ne vem, kje je točka nasičenosti za govorice o kraljevski družini, domnevam pa, da se ji bližamo. Toda s tem se ne strinjajo uspešnejši uredniki časopisov z množično naklado. In kdo pozna bolje kot oni, kaj vse lahko prenesejo želodci njihovih bralcev?» To je zapisal recenzent britanskega tiska v tedniku «New Statesman» ob zaroki angleške princese Margarete z dvornim fotografom, ki se piše Anthony («Tony») Charles Robert Armstrong - Jones.

Britanski tisk ima mehko točko: to je kraljevska družina. Vse, kar je v zvezi z njo, je «news» ali z drugimi besedami vredno objave, najsi gre za obisk člana kraljevske družine v kaki ustanovi ali za kraljične psičke, ki jih pelje na sprehod uslužbenec buckinghamske palače. Če gre za zaroko princese Margarete, se poderejo vsi jezovi in Fleet street ubere vse registre. Celo po navadi vzvišeni «Guardian», ki sicer izhaja v Manchestru, a ima zelo mnogo bralcev tudi v Londonu in drugod, je zaroko sentimentalno opisal kot «romantično pravljico o mladeniču, ki si sam služi kruh kot brez števila drugih mladih mož in si je pridobil princesino roko.

Za še bolj vzvišeni londonski «The Times» ima pravljica veliko prednost, «da je zelo velika odlika Mr. Armstrong-Jonesa ta, da ob njem princesa ne bo imela nobene skušnjave pripadati drugim narodom, ampak bo ostala angleška lady». (Po pravilu: vrhnja plast je angleške krvi.) Zakaj nekoliko zavito «Timesovo» pojasnilo hoče povedati prav to, da se v žilah Margaretinega zaročenca pretaka najčistejša angleška kri.

«Timesovo» trditev pa so škodoželjno ovrgli — Nemci. Hamburški tednik «Ded Spiegel» je izbrskal, da je bil Tonyjev praujec Alfred Messel eden najbolj znanih berlinskih arhitektov, ki je med drugim zgradil kavarno Wartheim v Berlinu. In brat tega arhitekta, prastric bodočega kraljičinega svaka, se je že v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja izselili v Britanijo, kjer je ustanovil banko.

Tudi «Daily Telegraph» je hotel ostati vzvišen in obziren in je naslednje jutro po poročilu in zaroki zapisal: «Kaj naše razumljivo zanimanje brzda potrebno spoštovanje miru, do katerega imajo vsi zaročenci pravico». — «Daily Telegraph» bi si bil lahko prihranil trud in dober namen, zakaj drugi časopisi s še večjo naklado si kako slastnega zalogaja niso pustili odvzeti.

Imperialni «Daily Express», ki ima štiri milijone izvodov naklade, je objavil poročila o poroki na vseh straneh, razen športnih. Uredniki so kratko malo odrinili vse druge novice in napravili prostor edinstveni, enkratni, nepričakovani poslastici, ki je prišla iz buckinghamske palače. Najbolj čudovito pri vsej zadevi pa je bilo to, da se reporterjem ni bilo treba prav nič izmišljati, kakor so se morali izmišljati pri sestavljanju drugih «kraljevskih» zgodb. Tudi Tony je povsod znan. Saj ni časopisa v Fleet Streetu brez enega ali dveh reporterjev, ki se ne bi oglasila v fotografski trgovinici Tonyja C. Armstronga - Jonesa v Pimlicu, kjer si je po navadi sam kuhal, kakor trdi njegova gospodinja. «To lahko trdim po vonju njegovih kuharskih umetnij,» je povedala novinarjem. No, Tony si zdaj najbrž ne bo več sam kuhal. Dvomljivo je, če bo sploh še ostal fotograf, zakaj po časopisnih poročilih se dvor trudi, da bi ga čimprej «prilagodili» novim razmeram.

Tukaj se je postavil v bran Tonyja — fotografa — «levi» tisk, ki posebno poudarja, da si je do sedaj Tony «sam služil kruh». V tem smislu prednjači «Daily Mirror» (dnevna naklada ,5 milijona izvodov), ki je dvornim svetovalcem poslal tole pomenljivo opozorilo: «Smo v letu 1960!» Časopisi se namreč na vidnem mestu sprašujejo, zakaj se ne bi smela princesa Margareta po poroki kratko malo pisati Mrs. Jones, in opozarja dvor naj ne spremeni Tonyja v navadnega dvorjana. Tony je namreč za ta časopis in za «Daily Herald» — «delaven fant» in naj takšen tudi ostane.

Kljub vsem zahtevam, pa je dvomljivo, če bo Tony ostal «delaven fant, ki si sam služi kruh», ker je dvorna etiketa pač takšna, kakršna je. Nekdanjo Margaretino ljubezen Townsenda, ki je bil ločenec in se potemtakem ni smel poročiti s princeso, britansko časopisje zdaj omenja le mimogrede. In danes, kljub poplavi člankov, je težko zaslediti vprašanje, kaj čutita Tony in Margareta drug do drugega. Morda je tudi to dvorna skrivnost, ki mora ostati prikrita.

(Iz «New Statesman»)

BB na Portugalskem

LISBONA, 28. — Brigitte Bardot je s svojim možem Jacquesom Charrierom odpotovala iz Lizbone, kamor je prišla na dvodnevni obisk ob priliki premiere njenega filma «La femme et le pantin». Igralka je med svojim bivanjem na Portugalskem doživela pri občinstvu navdušen sprejem.

Obljubljena dežela

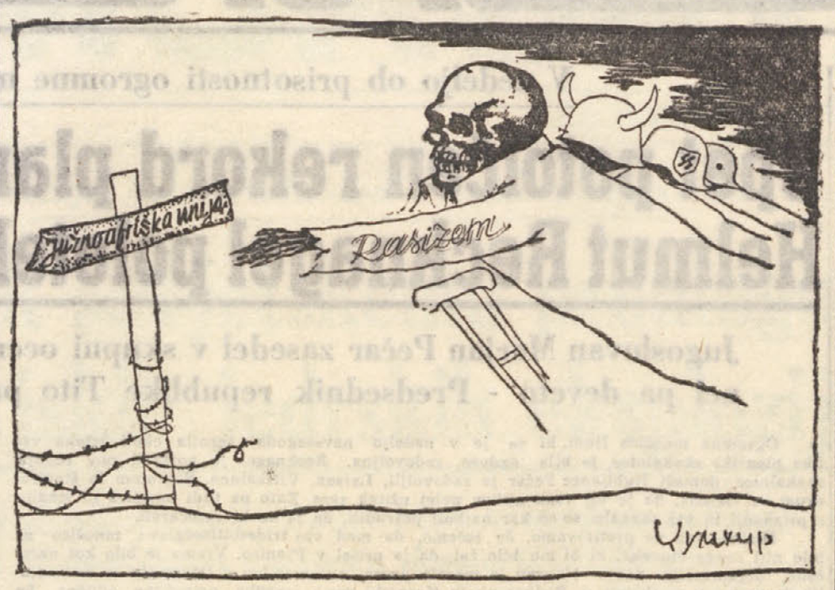

(«Iz Politike»)

Tragična smrt štirih starčkov

Mislili so, da pijejo neki aperitiv medtem ko je bil v steklenici strup

Na nedeljskem sprehodu so v travi našli steklenico z napisom znanega aperitiva ter vsi štirje pili iz nje, dasi so čutili čuden okus - Zaman je bila zdravniška pomoč

MILAN, 28. — Štirje starčki iz nekega zavetišča so odšli v nedeljo popoldne nekoliko na sprehod po travnikih ob predmestni Ulici Moncucco. Eden izmed starčkov, ki so imeli 67, 71, 74 in 76 let, je v travi našel steklenico z etiketo znanega aperitiva, ki je bil njemu zelo všeč. Takoj je potegnil požirek ter o svoji najdbi obvestil še ostale tri tovariše. Tudi ti so pili, čeprav so čutili, da ima «aperitiv» nekoliko nenavaden okus.

Kmalu potem pa so vsi štirje začutili bolečine v želodcu. Nemudoma so jih prepeljali v bolnišnico. Zdravniki so takoj ugotovili simptome zelo hude zastrupitve ter vsem štirim izprali želodce. Toda ponoči je najstarejši med štirimi umrl, medtem ko se je zdelo, da bodo ostali trije krizo prestali. Vendar pa se je njih stanje davi v zgodnjih urah poslabšalo in v razmaku manj kot ene ure so vsi trije umrli.

—«»—

MILAN, 28. — Neko devetletno deklico je tramvaj povozil, ko je tekla čez cesto. Voznik je sicer na vso silo zavrl, toda tramvaj je že zagrabil deklico in jo vlekel nekaj metrov. Bila je takoj mrtva.

17 oseb mrtvih v požaru v Glasgowu

GLASGOW, 28. — Tu je nastal v pristanišču v nekem skladišču likerjev požar. Prihitelo je veliko število gasilskih avtomobilov. Med samim požarom je nastala eksplozija, ki je povzročila, da se je neki zid zrušil na nekatera vozila gasilcev. Pri tem je bilo ubitih pet gasilvec.

Po polnoči so sporočili, da pogrešajo 17 oseb, za katere se skoraj gotovo lahko računa, da so mrtve.

—«»—

Lea Pericoli obsojena na plačilo odškodnine

MILAN, 29. — Lea Pericoli, znana igralka tenisa, je bila obsojena na plačilo 2.668.000 lir kot odškodnino Santu Terminiju, ki ga je povozila decembra 1957. Njegove poškodbe so bile ozdravljene v enem mesecu, vendar je zahteval najprej 9 milijonov odškodnine. Pericoli bo morala plačati še 258.000 za sodne stroške.

—«»—

ANCONA, 28. — Dva vojaka sta bila ranjena med vajami, ker je neki naboj eksplodiral. Oscar Doriavic, ki ima znatne poškodbe, bo ozdravel v 15 dneh, Bruno Piazzi pa v 10 dneh.

—«»—

Ranila je moža in skočila v vodnjak

REGGIO EMILIA, 28. — Cecilia Ferretti, ki je imela 58 let, je napadla svojega moža, ko je še spal, in ga ranila. Nato je žena, ki je trpela za živčnimi motnjami, stekla na dvorišče ter skočila v vodnjak, kjer je utonila. Mož, ki so ga spravili v bolnišnico, bo ozdravel v 20 dneh.

—«»—

VOLTERRA, 28. — Neki lovski čuvaj je ustrelil orla, ki meri z razprtimi perutmi okrog 2 metra.

Dva nova ministra v Tambronijevi vladi: Sullo, prometni minister, in Maxia, minister za pošto in telekomunikacije Zelo poceni se je rešila Ebe Roisecco, ki jo vidimo na sliki.

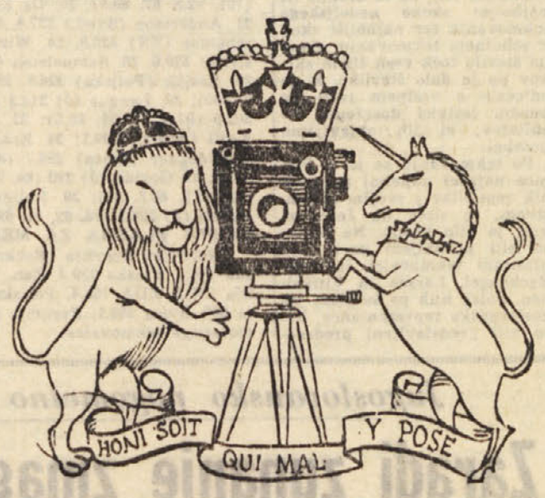

Ob zaroki princese Margaret s fotografom Armstrong-Jonesom je karikaturist nekoliko «popravil» britanski grb. Namesto slavnega izreka «Honi soit qui mal y pense» je napisal «Honi soit qui mal y pose». Prvo pomeni «Sramuje naj se, kdor pri tem slabo misli», drugo bi pa bilo «Sramuje naj se, kdor slabo pozira». Osrednji del grba pa predstavlja fotografski aparat

«Sindikat kriminalcev» bo vodil gospodarstvo ZDA

WASHINGTON, 28. — Senatna komisija za raziskavo kriminalnosti zatrjuje v nekem poročilu, ki je bilo objavljeno danes, da si neki «sindikat kriminalcev» prizadeva, da prevzame kontrolo nad gospodarstvom ZDA. Komisija poudarja, da «sindikat kriminalcev» uporablja tudi metodo, po kateri postavi zavezništvo z nekaterimi sindikalnimi predstavniki. Poročilo navaja zlasti zavezništvo med sindikatom vožacev kamionov, ki ga vodi James Hoffa, ter s skupino gangsterjev.

Sedem članov komisije, ki ji 31. marca poteče mandat, izjavlja, da bo morala druga komisija kongresa nadaljevati raziskavo z namenom, da najde sredstva, da se postavi v bran grožnji, ki jo za ZDA predstavlja oblast gangsterjev. Štirje demokratski člani komisije predlagajo ustanovitev informacijske službe za boj proti grožnji «sindikata kriminalcev». Štirje republikanski člani komisije pa se temu predlogu protivijo, češ da bi bilo to preveč podobno kaki tajni policiji v ZDA.

«Monsieur Bill» pred procesom

V Parizu se je pričela razprava proti Rapinu

Obtožen je dveh umorov na skrajno odvraten način

PARIZ, 28. — V napolnjeni dvorani porote se je danes popoldne pričel proces proti Georgesu Rapinu, ki ga sicer imenujejo «Monsieur Bill». Obtožen je umora nekega dekleta z ulice ter nekega prodajalca bencina. Med navzočim občinstvom, ki so ga agentje zelo prebirali ob vhodu v dvorano, je tudi znani filmski režiser G. H. Clouzot. Razumljivo je, da se je nabralo tudi veliko število časnikarjev iz Francije in drugih dežel.

Veliko zanimanje občinstva za ta proces se da razlagati, s tem, da je bil «Monsieur Bill» kaj malo priljubljena osebnost, in pa z nezaslišano kruotostjo, s katero je bil izvršen prvi zločin. «Monsieur Bill» je bil razneženec, ki je potem postal popolnoma pokvarjen. Hotel se je v slabi družbi uveljaviti, vendar ga pravi «milieu» ni hotel sprejeti.

Obtožnica proti Rapinu je zelo obsežna. Navaja med drugim, da je mlado Dominique Thirel v fontainebleaujskem gozdu najprej polil z bencinom, nato zažgal ter nazadnje sprožil vanjo pet strelov. Tako je Rapin sam izjavil na policiji, ko se je obenem hvalil, da je «spravil s poti» kakih 12 oseb. Pozneje je te izpovedi preklical ter skušal odgovornost za oba zločina zvaliti na slabo identificirane «znance». Toda proti njemu je toliko prepričljivih dokazov, da mu bo zelo težko se kaj poceni rešiti, čeprav je njegov odvetnik slavni Rene Floriot, ki je nedavno branil tudi švicarskega odvetnika Jacouda.

Ko je predsednik več kot 20 minut bral obtožnico, ni obtoženec niti trenil. S pridržanim dihom in rdečimi očmi slede čitanju obtožnice tri ženske: mati in vdova umorjenega Rogera Adama, uslužbenca v garaži, ter mati umorjene Dominique Thirel.

Potem se je pričelo zaslišavanje. Rapin, ki govori brezhibno francoščino, odgovarja najprej na vprašanja predsednika, ki se zanima za njegove trgovske neuspehe, preden se je predal gangstrstvu. Med drugim je Rapin priznal, da je od staršev prejemal na mesec 300.000 frankov za svoje «malenkostne zabave».

Ko je predsednik Rapina vprašal, če je dobro premislil o svojem sistemu obrambe, ki se opira na nedolžnost, čeprav je preiskava pokazala zelo natančno, kako je bilo z obema zločinoma, je Rapin odgovoril zelo rezko: «Na najbolj absoluten način zanikam, da bi umoril Dominique Thirel in Rogera Adama. Te zločine smatram za grozne. Morilec si zasluži stokrat smrtno kazen». Občinstvo je zelo neprijazno in z mrmranjem sprejelo to njegovo izjavo.

Kmalu nato je postal obtoženec že nekoliko pohlevnejši. Začel je trditi, da je mlado Dominique umoril neki Robert, uslužbenca garaže pa štirje mladeniči. Skušal je dokazovati, da so vsi dokazi, zbrani proti njemu, samo usodna istočasnost.

Glede skrivnostnega Roberta pa je celo trdil, da ga je še prigovarjal, naj ne napravi zločina. Ta obramba pa ni nikogar prepričala.

Razprava se bo jutri nadaljevala z zanimivimi soočenji.

—«»—

Maščevanje po 20 letih

PALMI, 28. — Včeraj pozno zvečer je prišel k pazniku Roccu Bartucciu, ki se je nahajal v svojem stanovanju na skrajnem koncu Palmija (Reggio Calabria), neki mladenič ter ga povabil s seboj, češ da se bosta pogovorila o kupčijah. Bartuccio, ki je imel že 60 let, se je pozivu odzval. Ko sta hodila po neki stezi in je bil Bartuccio spredaj, je mladenič za njim izkoristil priložnost ter ga 12-krat zabodel. Kljub hudim ranam je imel paznik le še toliko moči, da je napravil nekaj korakov proti domu. Ko je žena zagledala moža in mu hotela pomagati, potem ko se je že zgrudil, je mladenič ranjencu odvzel lovsko puško ter ustrelil nekajkrat proti ženi, ki je v strahu omedlela, ne da bi bila zadeta. Moža so spravili v bolnišnico, kjer je davi umrl.

Zdi se, da je treba vzrok za napad iskati v dogodku pred 20 leti. Tedaj je Bartuccio s svojimi tremi sinovi v Oppido Mamertina, kjer je tedaj stanoval, napadel tri tatove, ki so mu ukradli vola. V tem spopadu je eden izmed Bartucciovih sinov ubil enega izmed treh tatov, Sebastina Russa. Možno je torej, da gre za maščevanje.

—«»—

ANCONA, 28. — Za mednarodni ribiški sejem, ki bo v Anconi od 25. junija do 10. julija, so že obljubile svoje sodelovanje Turčija, Grčija, Egipt, Libanon in Jugoslavija.

Kanonik Kir, ki je župan v Dijonu, se je skril ob prihodu Hruščeva v to mesto. Tega sicer ni nameraval storiti, toda od višjih cerkvenih oblasti je prejel naročilo Vatikana, da ne sme priti v stik s Hruščevom

Za 2 uri krajši delovni tednik

LONDON, 28. — Več kot tri milijone delavcev ladjedelnic in tovarn mehaničnih konstrukcij bo imelo od danes dalje delovni tednik za dve uri skrajšan: namesto dosedanjih 44 ur na teden bodo delali 42 ur. To je najbolj pomembno skrajšanje delovnega tednika v Veliki Britaniji v zadnjih 13 letih.

—«»—

Papež je izbral še tri nove kardinale

RIM, 28. — Papež Janez XXIII, ki je danes podelil kardinalski klobuk sedmim novim kardinalom, je obenem objavil, da je izbral *in pectore* še tri nove kardinale. Nihče ne ve, kateri bi bili ti novi kardinali in zakaj se papežu ne zdi še umestno objaviti njih imena. Tudi ni znano, kdaj se bo papež odločil, da jih objavi. (Pozneje se takim kardinalom šteje njihova kardinalska doba od tedaj, ko jih je papež izbral *in pectore* in ne od tedaj, ko jim je podelil kardinalski klobuk.)

—«»—

Modugno se bori za svojo «Nudo»

MILAN, 28. — Domenico Modugno je predložil državnemu tožilstvu zahtevo, da se ukine sekvester plošče z njegovo pesmijo «Nuda». Kot je znano, je bila plošča zaplenjena zaradi nekaterih verzov v pesmi, ki so bili obtoženi, da so žaljivi za javno dostojnost.

Za vse svoje ogromne sleparije je bila obsojena le na deset let in osem mesecev ječe. Seveda pa še ni šla v zapor, ker je vložila priziv in bo na prizivno razpravo in razsodbo lepo čakala na svobodi

CIRIL KOSMAČ 2.

POMLADNI DAN

Teta se je glasno oddahnila. Nato si je s čela pobrisala tisti svobodoljubni pramen las, ki ji je bil že spet ušel izpod rute, in me bistro pogledala, češ ali ga nisem dobro zagovorila.

— To si mu dobro povedala, — sem izdavil.

— Dobro! — je samozavestno pritrdila. — Pobral se je. Toda ko je izginil za hlevom, sem se začela tresti. Poskrila sem očetove reči, ki so bile še nekaj vredne. To črno obleko, ki je bil tako ponosen nanjo, pa sem prekladala iz kraja v kraj. Prekladala sem jo in venomer trepetala zanjo. Tudi po trikrat na dan sem šla gledat, če je še tam, kamor sem jo bila skrila. In veš, zakaj?... Oh, saj mi ne boš verjel! Povečeš mi, da sem stara trapa. Ti mi kar reci, saj sem res! Pomisli, že prvo noč me je v snu kar nenadoma presunilo: ‚Martin je grobar! Ali ni to znamenje, da se oče ne bo več vrnil.' Zdrznila sem se in izbuljila oči v temo. Tedaj pa mi je nekaj zašepetalo: ‚Če ohraniš njegovo obleko, se vrne, če jo izgubiš, se ne vrne!' Saj sem še isti hip vedela, da je to čabja neumnost. Toda odleglo mi je. Ti ne veš, kako sem te oprijela tiste misli. Kar zravnala sem se! In kadar sem koštala Martina, sem se mu v mislih rogala in zanikavala s prstom, kakor bi se rogala in zanikavala smrti: ‚O, ne boš! Ne boš!'

Zamaknil sem se v njen dolgi in rahlo ukrivljeni koščeni kazalec, ki je bil v večernem soncu skoraj prosojen. Nato sem ji pogledal v oči. V njih sta se mešala odkrito začudenje in prikrit ponos. Očitno je čakala moje besede. A ker besede ni bilo, je z navajeno kretnjo roke potegnila po čelu, čeprav je njen nagajivi pramen šele pokukal izpod rute. Zmajala je z glavo in vzdihnila:

— Ali ni čudno, kaj? Hočem reči, ali ni čudno, da človeka obsedejo take misli? Po vseh grozotah, ki smo jih doživeli, je to res neumno. Mar ne?

— Saj še ne vemo, kaj vse smo doživeli, — se mi je počasi iztrgalo iz grla.

— Oh, tudi kar vemo, je dovolj! — je teta odločno zamahnila z roko in si nato spet pobrisala čelo. — Vprašujem te, ali so take misli neumne ali niso. Ti kar naravnost povej!

— Seveda so neumne... — sem z muko pritrdil.

— Pa so me le držale v krempljih! Toda tega mi nikar ne štej v greh! Vere se star človek še nekako otrese, babjevernosti pa nikoli!

— To bo nemara res, — sem rekel.

— O, seveda bo res! — je prikimala teta. — No, zdaj je vsaj ta babjevernost mimo! — je zamahnila z roko in stopila k obleki. Poravnala je rokav, ki ga je bil veter vzdignil in zapletel med divje poganjke usihajočega drevesa. Nato je srečno zmajala z glavo in vzkliknila: — Pomisli, kako bo vesel! Iz taborišča bo prišel. Ves bo umazan in razcapan. Bog ve, kod so ga vlačili, siromaka, in kod se še zdaj vlači! No, pa se bo umil in preoblekel. Saj sam veš, da je bil zmeraj rad lepo oblečen.

— Vem, vem... — sem zamrmral.

— Ali še veš, kako je ob nedeljah dopoldne, ko se je preoblekel, vzravnano hodil po izbi? Ves lahak se je sukal na petah, stresal z rameni in se ogledoval. Mama se mu je tiho posmihala, potem pa je plosknila z rokami in se glasno začudila: ‚Joj, kako si lep!' On pa je obstal, se še bolj zravnal, potegnil z dlanjo po hrbtu nosu in resno prikimal: ‚Seveda sem lep!' Ali še veš, kako sta se potem oba smejala?

— Vem, vem... — sem glasneje zamrmral, odločno odtrgal noge od tal in se obrnil proti pragu.

— In mama bi se mu še zdaj lahko smejala, če bi bila živa, — je nadaljevala teta, ki je stopila za mano. — Pa tudi tebi bi se smejala, ker si se tudi ti rad petelinil v novi obleki. Ali še veš, kako je včasih sklenila roke in rekla očetu: ‚Oh, ta pob se je ves vrgel po tebi! Samo poglej ga! Kakor bi bil rojen za barona!' Oče se je nasmehnil, potem pa je resno rekel: ‚Nanca, oba bova vesela, če bo pokazalo, da ni rojen za hlapca!' In imel je prav! Mar ne?

Molče sem stopil čez prag. Teta je stopila za mano. V izbi je bilo vse pomito, poribano in pospravljeno kakor pred velikim praznikom. Vsa štiri okna so bila na stežaj odprta, pa vendar so mi v nos udarili petrolejski hlapovi.

— Ali ne smrdi po petroleju? — sem rekel.

— Seveda smrdi! — je zadovoljno prikimala teta. — Harmonij sem mu očistila in namazala. Saj veš, da bo takoj sedel k njemu in poskusil, kako mu kaj poje. Zmeraj je bil zelo navezan nanj, zadnja leta pa sploh. Niti v najhujših stiskah mu ni prišlo na misel, da bi ga prodal. In lahko mi verjameš, da so bile stiske res hude, če je vstajal sredi noči in kar v temi igral. Sicer pa, le kaj ti pripovedujem, saj se sam spominjas! Krave so šle iz hleva, mecesni so šli iz senožeti, nobenega oreha ni več pri hiši in nobenega hrasta, harmonij pa je ostal. Jaz tega ne razumem prav dobro. Saj veš, da nimam posluha.

Prikimal sem in se zamaknil v harmonij, ki je stal za vrati in se ves svetil. Pokrov je bil odprt. Bele in črne tipke so trepetale, kakor bi bile žive in bi nestrpno čakale, da se jih dotakne roka.

— Ali še veš, — se je po premolku oglasila teta, — kako je oče včasih rekel, da imajo nekateri ljudje tudi srce brez posluha?

— Vem... — sem prikimal in se ozrl vanjo.

— Tudi o meni je tako govoril, — je počasi povedala. Pobrisala si je s čela svoj uporni pramen in me ošvignila z živim pogledom.

— Ne spominjam se, — sem se zlagal.

— Saj je vseeno! — je zamahnila z roko. — V tej vojni je tako treskalo, da je tudi mene pretreslo. Upam, da se mi je srce odprlo in da zdaj slišim....

— Upam... — sem se ji nasmehnil.

Razširila je roke in pokazala po izbi.

— Vidiš, vse sem pripravila! — se je pohvalila. — Na vse sem pomislila!

— Vidim, — sem ji pokimal.

Veselo se je nasmehnila. Nenadoma pa je odprla usta, se z obema rokama zgrabila za glavo in me skoraj z grozo pogledala.

— Nate sem pa pozabila! — je vzkliknila. — Jezus, gledam te kakor tujca! Saj si vendar lačen! In kje boš spal?

— Saj sem res že kos tujca! — sem se skušal nasmehniti. — Lačen nisem, spal bom pa v svoji čumnati, če je stara postelja še v njej.

— Še je, še! Najprej ti posteljem, potem boš pa jedel! — je odločno rekla teta in švignila iz izbe.

Pomaknil sem se k harmoniju, potegnil s prsti po mrzlih in nemih tipkah ter nato prav počasi zaprl pokrov. Obrnil sem se in stopil po sobi. Potrepljal sem razmajane stole po naslonjalih in z dlanjo pobožal gladko črvivo mizo. Obstal sem nepremično. Začutil sem, kako me počasi prevzema stari, močni, neomajni mir domačije.

Za mojim hrbtom je nekaj škrtnilo. Moje uho je takoj spoznalo šum. Ozrl sem se in se zamaknil v starinsko stensko uro, ki je visela pri peči. Sirota se je hripavo pripravljala k bitju. Visela je nekoliko po strani, kakor bi stara ženica prijazno nagibala glavo. Pri vsakem udarcu se je rahlo stresla, toda bila je čisto in glasno. Njena obledela okrogla številčnica me je vdano gledala in mi spokojno kimala, kakor bi mi hotela reči:

— Ali si pozabil name?... Vidiš, še sem tukaj, še živim in še vam merim čas...

— Čas... — sem zamrmral in stopil k njej. Z obema rokama sem jo ljubeznivo prijel za glavo in jo naravnal. Nihalo je takoj začelo zastajati in se je tudi ustavilo. Prav v tistem hipu so se po stopnicah vsuli drobni koraki. Teta je odprla vrata, obstala in zadihano rekla:

— Ne, ne! Kar nagni jo! Srce ji peša.

(Nadaljevanje sledi)

Šport Šport Šport Šport

A LIGA

Rezultati

*Alessandria-Lanerossi 3-1
*Bari-Atalanta 1-0
*Fiorentina-Juventus 1-0
*Genoa-Udinese 0-0
*Lazio-Napoli 2-1
*Milan-Inter 5-3
*Padova-Sampdoria 4-1
*Palermo-Bologna 0-0
*Spal-Roma 2-1

LESTVICA

Juventus	24	18	2	4	61	19	38
Fiorent.	24	16	4	4	53	23	36
Milan	24	14	7	3	45	23	35
Inter	24	10	9	5	37	28	29
Padova	24	12	4	8	35	28	28
Spal	24	10	8	6	32	31	28
Bologna	24	10	5	9	34	30	25
Atalanta	24	8	7	9	25	25	23
Roma	24	8	6	10	32	36	22
Lanerossi	24	9	4	11	29	33	22
Udinese	24	5	11	8	29	40	21
Samp.	24	6	9	9	22	32	21
Palermo	24	3	12	9	18	27	18
Napoli	24	5	8	11	21	36	18
Bari	24	5	8	11	16	29	18
Lazio	24	5	8	11	18	33	18
Alessand.	24	3	11	10	19	39	17
Genoa	24	4	7	13	13	27	15

TEKME 3. 4. 1960

Atalanta-Lazio, Juventus-Bologna, Lanerossi-Napoli, Milan-Padova, Roma-Bari, Palermo-Fiorentina, Sampdoria-Genoa, Spal-Inter, Udinese-Alessandria

B LIGA

Rezultati

*Brescia-Lecco 0-0
*Catanzaro-Messina 2-0
Ozo Mantova-*Como 1-0
*Marzotto-Cagliari 2-0
*Reggiana-Catania 1-1
*Sambened.-Modena 3-0
*Simmonza-Venezia 3-1
*Torino-Parma 2-0
*Triestina-Taranto 0-0
Novara-*Verona 2-0

LESTVICA

Torino	27	13	12	2	31	9	38
Lecco	27	12	11	4	38	22	35
Catania	27	10	14	3	36	21	34
Triestina	27	9	12	6	31	22	30
Marzotto	27	9	12	6	31	24	30
Reggiana	27	11	8	8	40	32	30
Venezia	27	9	10	8	32	29	28
S. Monza	27	9	10	8	34	30	28
Catanz.	27	8	12	7	28	25	28
Brescia	27	7	13	7	22	23	27
Modena	27	9	9	9	30	32	27
Mantova	27	9	8	10	27	29	26
Verona	27	8	9	10	33	35	25
Messina	27	10	5	12	21	27	25
Como	27	8	7	12	26	33	23
Parma	27	7	9	11	23	36	23
Somben.	27	7	8	12	27	37	22
Cagliari	27	6	9	12	21	37	21
Novara	27	7	6	14	20	30	20
Taranto	27	6	8	13	19	37	20

TEKME 3. 4. 1960

Catania-Simmenthal Monza, Lecco-Cagliari, Messina-Como, Modena-Marzotto, Novara-Triestina, OZO Mantova-Torino, Reggiana-Catanzaro, Sambenedettese-Verona, Taranto-Parma, Venezia-Brescia.

Športne stave

TOTOCALCIO

1 1 1 X 1 1 1 X 1 X 1 X 1
KVOTE: 13 — 175.000, 12 — 11.625 lir.

TOTIP

2 2 X 1 2 2 X X 1 1 2 X
KVOTE: 12 — 3.676.553, 11 — 116.715, 10 — 11.879 lir.

Italijansko nogometno prvenstvo A in B lige

Z zmago Fiorentine nad Juventusom zopet odprto vprašanje prvega mesta

Zmaga Milana v derbyju z Interjem - Torino še vedno prvi v lestvici B lige

Vprašanje prvega mesta v lestvici nogometnega prvenstva A lige in s tem naslov državnega prvaka je še odprto. Pred dnevi je že kazalo, da je prvenstvo praktično končano in da bo Juventus letošnji prvak. Toda Fiorentina je z enim samim udarcem postavila vse prognoze na glavo in je postavila resno hipotezo na prvo mesto. Sicer ne smemo pozabljati na Milan, ki je na tretjem mestu in katerega deli 1 točka do drugoplasirane Fiorentine in 3 do Juventusa.

Fiorentina si je na domačem igrišču zagotovila zmago nad Juventusom. Ta je bila sicer pičla, a povsem zaslužena. Lahko bi bila še večja, toda po mnenju nekaterih dopisnikov raznih športnih listov, ni sodnik, ta večna Ahilova peta nogometnega prvenstva, priznal drugega gola, češ da je Montuori spremenil žogi smer. Nihče od 65.000 gledalcev ni tega videlo, sodnik pa je...

Opisi tekme govore o splošni premoči Fiorentine, ki je vnašala v nasprotno obrambo zmedo. Hitre akcije Lojacona in Montuorija so večkrat spravile iz ravnotežja celotni obrambni sistem gostov, ki pa so klonili samo v 15' prvega polčasa, ko je Hamrin z neubranljivim strelom presenetil Vavassorija. Tudi igralci Juventusa so imeli priliko, da vsaj izenačijo, toda v nedeljo jih je zapustila sreča. Kasneje so florentinski igralci dosegli še drugi gol, katerega pa sodnik ni hotel priznati.

«Derby Madonnine» med Milanom in Interjem je pripomogel prvim, da so se znatno približali dvojici vodečih v lestvici. Zanimivo je, da se je Milanu posrečilo šele po šestih letih zaključiti ta mestni derby v svojo korist. «Goleador» dneva pa je bil odlični Altafini, ki je od petih golov sam dosegel 4. Galli pa je rezultat še zaokrožil. Z druge strani tudi igralci Interja niso zamujali prilik: nasprotnikom so nasuli v mrežo 3 gole po zaslugi Rancatija, Mereghettija in Angelilla.

Nedeljsko kolo je bilo uspešno tudi za enajstorico Udinese, ki je šla na gostovanje v Genovo prepričana, da ni nobene možnosti ne za zmago ne za neodločen izid. Genova namreč potrebuje točke, da se reši iz nerodnega položaja na dnu, zaradi česar so predvidevali, da bo napela vse sile, da si zagotovi obe točki. Toda Videmčani so izsilili neodločen rezultat.

Alessandria je prvič po dolgem času okusila zmago, ki ne potrebuje komentarja. Odpravila je enajstorico Lanerossije iz Vicenze z dvema goloma razlike. Tudi Bari si je znal priboriti dve točki, pa čeprav s pičlo zmago nad Atalanto. Sampdorii že dolgo ni nihče zadal takega poraza, kot ga je doživela v nedeljo na igrišču Padove. Rezultat 4:1 jasno govori o premoči domačinov, med katerimi je bil najboljši Tortul, ki je sam trikrat pretresel mrežo negotovega Rosina.

V Ferrari je imela domača enajstorica v tekmi z Romo precej sreče. Domači so imeli vajeti v rokah približno tričetrtine tekme. Ko so popustili, so gostje šli v napad in najprej znižali rezultat, kar je vzbudilo upanje, da bi se dalo tudi izenačiti. Toda sreča je spremljala domačine, katerim se je tako posrečilo zmagovito zaključiti dvoboj.

V Palermu so morali domačini prepustiti točko Bologni, ki je izsilila neodločen izid. Tekma se je končala brez gola, brez ranjencev pa ni šlo, ker so nastali med in po srečanju neredi. Policija je morala nastopiti in se je poslužila tudi tolkal, da je razpršila demonstrante: rezultat tega pa je 11 ranjencev, med katerimi so štirje agenti javne varnosti.

B LIGA

V tej ligi je morala Triestina (o tekmi pišemo na drugem mestu) morala prav pred lastnim občinstvom in v trenutku, ko je najbolj potrebna uspeha, deliti točki s Tarantom, ki životari na zadnjem mestu lestvice, iz katerega se verjetno ne bo več premaknil. Nasprotno pa je enajstorica Torina še povečala naskok do Lecca in si s tem še bolj utrdila položaj prve v lestvici.

Lecco, ki tudi reflektira za vstop v A ligo, je v Brescii igral neodločeno. Como, ki je preteklo nedeljo izgubil v Trstu, je v nedeljo zabeležil poraz tudi na lastnem igrišču. V gosteh so bili igralci iz Mantove, ki so odpravili domačine z 1:0.

Vse ostale tekme pa so se zaključile z uspehi domačinov. Marzotto je brez posebnih težkoč odpravil igralce iz Cagliarija, Simmenthal Monza je gladko premagal beneško moštvo, Torino je z dvema goloma razlike poslal poraženo Parmo domov, medtem ko si je znala Catania v borbi z Reggiano zagotoviti neodločen rezultat. Presenečenje je pripravila tudi slaba Novara, ki si je šla po zmago v Verono.

Mednarodni šahovski turnir

Premoč Jugoslovanov na turnirju v La Spezii

LA SPEZIA, 28. — Mednarodni šahovski turnir, ki je trajal 9 dni, se je končal v premoči Jugoslovanov. Turnirja so se udeležili številni šahisti evropskih držav in tudi ZDA. Zanimivo je, da sta se turnirja udeležila tudi dva jugoslovanska slepa šahista, od katerih je Čabarkapa dosegel 1. mesto v skupini A, Požar pa 4. v B.

Rezultati so sledeči:

Glavni turnir: 1. Tomovič (Jug.), 2. Tamburini (Bologna), 3. Casa (Francija);

skupina A: 1. Čabarkapa (Jug.), 2. Ostojič (Jug.), 3. Dusco (Neapelj);

skupina B: 1. in 2. mesto si delita Berlacki (Fr.) in Perini (It.), 3. Cudina (Jug.), 4. Požar (Jug.).

skupina C: Gostovič (Jug.), Danov (Jug.), 3. in 4. mesto Goria (Turin) in Ferraris (Asti);

skupina D: na prvo mesto z istim številom točk so se plasirali Ginouliach (Bergamo), Gattini (Carrara) in Angeloni (Rim).

V nedeljo ob prisotnosti ogromne množice obiskovalcev

Spet potolčen rekord planiške skakalnice: Helmut Recknagel poletel 127 metrov daleč

Jugoslovan Marjan Pečar zasedel v skupni oceni 8. mesto, Italijan Nilo Zandanel pa deveto - Predsednik republike Tito prisostvoval nedeljski prireditvi

Ogromna množica ljudi, ki se je v nedeljo navsezgodaj zgrnila okoli izteka velike planiške skakalnice, je bila nadvse zadovoljna. Recknagel je postavil nov rekord skakalnice, domači ljubljenec Pečar je zadovoljil, Larsen, Vitikainen, Schramm in številni drugi so «leteli», da je bil vsak njihov polet užitek zase. Zato pa tudi množica ni štedila s priznanji in vsi skakalci so se kar najbolj potrudili, da je ne bi razočarali.

Mislimo, da ne pretiravamo, če rečemo, da med vso tridesettisočglavo množico ni bilo niti enega človeka, ki bi mu bilo žal, da je prišel v Planico. Vreme je bilo kot naročeno, organizacija dobra (čeprav je moralo precej avtomobilov s trikotniki iz nerazumljivih razlogov parkirati v Podkorenu in Kranjski gori), izvedba prireditve odlična. Še pred 9. uro je k skakalnici prišel predsednik Tito s soprogo, spremljali pa so ga podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in Aleksander Rankovič, podpredsednik Zvezne skupščine Franc Leskošek, predsednik skupščine Slovenije Miha Marinko in številne druge osebnosti. Predsednika republike so pozdravili predstavniki Smučarske zveze Slovenije z dr. Douganom na čelu, ob izteku skakalnice pa mu je izrekla dobrodošlico in izročila šopek cvetja članica državne reprezentance v smučarskih tekih Mara Rekar.

Še pred tem pa so zadonele planiške fanfare in izpod mosta so se v iztek spustili alpski smučarji, ki so nosili zastave držav vseh nastopajočih tekmovalcev. Med viharnim ploskanjem množice se je predsednik Tito podal na sodniški stolp, od koder je — prvič v življenju — prisostvoval smuškim poletom.

Poleti so se začeli ob 9.30 in sicer s skokom, ki ga je izvedel Rudi Finžgar, potem pa so, kot običajno, izvedli po en predskok še predstavniki vseh tekmujočih ekip. S tem je bila otvoritvena ceremonija končana in začela se je prva serija skokov, ki jo je otvoril vzhodnonemški skakalec Oettel z znamko 94 metrov. Tekmovalci so se spuščali s srednjega naleta in že šesti tekmovalec, Šved Bergkvist, je lepo pristal na 100 metrov. Potem je bil vzhodnonemški skakalec Schramm, ki je podaljšal še za tri metre, medtem ko je Američan Kotlarek dosegel 104.5 metra. Jugoslovan Marjan Pečar je imel startno številko 35. Ko je napovedovalec najavil njegovo ime, je med množico završalo: bo ali ne bo? Toda Pečar je že letel, se pognal preko mosta, poletel skozi zrak, toda doskok ni bil najboljši in je končal s padcem. Dosegel je 102.5, ocenjen pa je bil seveda slabo. Množico sta nato navdušila Finec Vitikainen (105 m) in Norvežan Larsen (107 m), potem pa je bil na vrsti Recknagel, ki je nekako «mimogrede» pristal na 122 metrov. Lahko si je predstavljati kakšno navdušenje je zajelo množico...

V drugi seriji skokov so nalet skrajšali, tako da so bili poleti večine tekmovalcev krajši. Tu je bil za razmeroma dolg skok 98 metrov zelo dobro ocenjen Pečar, toda za senzacijo je spet poskrbel Recknagel. Medtem ko so ostali tekmovalci imeli v glavnem krajše skoke, je Recknagel v krasnem slogu zaplaval skozi zrak, letel in letel, dokler ni pristal na 127 metrov ter tako spet potolkel rekord skakalnice. Strokovnjaki FIS so spet odločili, da je treba most skrajšati, kajti če bi šlo tako naprej — kdo ve — če ne bi Recknagel namesto na doskočišče priletel kar v istek.

Tretja serija skokov je bila v primerjavi s prejšnjima manj zanimiva, kajti Recknagel je postavil znamko «samo» 115 metrov, medtem ko je Pečar zabeležil dolžino 92 metrov. Končno so izvedli še četrto serijo, v kateri so posamezni tekmovalci spet zablesteli. Na prvem mestu seveda Recknagel (125 m), potem Finec Vitikainen (108 m), Italijan Zandanel (že drugič 105 m), Pečar (103).

S to serijo je bilo tekmovanje končano in sodniki so hitro računali skupne ocene treh najboljših skokov vsakega posameznega tekmovalca. Omenimo naj, da so ocenili tri najboljše skoke nedeljskega tekmovanja ter najboljši skok v sobotnem tekmovanju, skupno število točk vseh štirih skokov pa je dalo številko, ki je odločala o vrstnem redu na končni lestvici doseženih rezultatov, ki jih objavljamo posebej.

Po tekmovanju se je iz Planice najprej odpeljal predsednik republike s svojim spremstvom, in sicer na Jesenice, kjer je bilo kosilo. Na kosilo so bili povabljeni prvi trije plasirani tekmovalci, in sicer Recknagel, Larsen in Vitikainen, poleg njih pa še člani jugoslovanske reprezentance. Vsi so bili predstavljeni predsedniku Titu ki se je z njimi zadržal v razgovoru.

Zvečer ob 18. uri pa je bila v veliki dvorani blejske Kazine slavnostna razdelitev nagrad. Najboljši tekmovalci so prejeli dragocene pokale in praktična darila, nagrajeni pa so bili prav vsi. Posebna darila je dal tudi predsednik republike Tito, in sicer zlato tobačnico zmagovalcu, zlati uri drugo in tretjeplasiranemu, prav tako pa so dobili ure tudi vsi člani jugoslovanskega moštva. Podeljen je bil tudi pokal za Bloudkov memorial, ki ga je osvojilo vzhodnonemško moštvo.

Zvečer pa je bil v hotelu Toplice sprejem, ki ga je tekmovalcem, organizatorjem in novinarjem priredil blejski župan Jože Kapus. Sprejem, na katerem se je predstavila tudi domača folklorna skupina s slovenskimi plesi, je trajal pozno v noč, čeprav so morali tekmovalci zgodaj vstati ter odpotovati najprej v Postojno, kjer so si ogledali Postojnsko jamo, potem pa v Portorož, kjer so bili na kosilu in na izletu s posebno ladjo.

Jugoslovanska državna prvakinja Mara Rekar izroča Maršalu Titu šop cvetja

Končni izidi smučarskih poletov:

1. Recknagel (Vzh. Nem.) 462.6 točk (122, 127, 115, 118.5),
2. Larsen (Norv.) 395.4 (107.5, 101, 101, 108.5),
3. Vitikainen (Finska) 394.6 (105, 92.5, 108, 109),
4. Schramm (Vzh. Nem.) 382.0 (103, 98, 101, 110.5),
5. Kotlarek (ZDA) 380.7 (104.5, 93, 102, 89),
6. Bolkart (Zah. Nemč.) 376.2 (98.5, 98.5, 102, 89),
7. Lindquist (Švedska) 375.2 (100, 92, 101, 112),
8. Pečar (Jugoslavija) 373.9 (98, 92, 103, 89),
9. Zandanel (Italija) 372.6 (105, 95, 105, 91.5),
10. Lesser (Vzh. Nemčija) 365.4 (95, 98.5, 95.5, 101.5),

11. Yggeseth (Norv.) 363.1 (94, 87, 100, 90); 12. Anwander (ZN) 360.4 (94, 93, 103, 82); 13. Tajner (Polj.) 356.2 (97.5, 98, 104); 14. Bergersen (Norv.) 353.8 (91, 91, 95.5, 101); 15. Müller (Avstr.) 350.4 (93, 94.5, 92.5, 93); 16. Rey (Fr.) 347.1 (90, 88, 101); 17. Kivelä (Fin.) 344.7 (101, 94.5, 86, 86); 18. B[illegible]jok (Polj.) 344 (87, 95.5, 93, 86); 19. Bergquist (Šved.) (101, 92.5, 87, 80.5); 20. De Zordo (It.) 340.6 (100, 86, 89, [illegible]); 21. Andersson (Šved.) 337.4, 22. Oettel (VN) 336.7, 23. W[illegible]scheider (ZN) 335.8, 24. Wirth (VN) 331.1, 25. Leodolter (Avstrija) 329.6, 26. Samuelsten (ZDA) 327.7, 27. Glass (VN) [illegible]; 28. Laciak (Poljska) 324.6, 29. Zidar (Jug.) 322.5 (86, 84, 80); 30. Langus (J) 312.2 (86, 80, 84, 78.5); 31. Slibar (J) 302.0 (97.5, 77, 71, 86.5); 32. Oman (J) 301 (86, 82, 87, 85); 33. Kröll (Avstr.) 299.7; 34. Eržen (J) 297.9 (85, 80, 79.5, 78); 35. Scheidegger (Švica) 296.7 (88, 76, 84.5, 93); 36. Wenger (Švica) 291.4; 37. Gorjan (J) 290 (84, 78, 80.5, 71); 38. Krznarič (J) [illegible] (81, 80.5, 80.5, 68); 39. Rojina (J) 287.4 (79.5, 78, 79, 78); Rogelj (J) 286.3 (78, 82, 81, 69).

EKIPNI PLASMA ZA MEMORIAL STANKA BLOUDKA

Vzhodna Nemčija (Recknagel in Schramm) 844.6, Norveška 758.5, Finska 739.3, Zah. Nemčija 736.6, Švedska 716.8, Italija 713.2, ZDA 708.4, Poljska 700.2, Jugoslavija 696.4, Avstrija 680, Švica 588.1; Francije niso upoštevali, ker je imela samo enega tekmovalca.

Ženski mednarodni košarkarski turnir

Mariborskemu Braniku «Spomladanski pokal»

Nepričakovana, a zaslužena zmaga Slovenk nad italijanskimi prvakinjami Milanska Standa na tretjem mestu

Zmagovita dekleta mariborskega Branika

Ko je sodniški žvižg zaključil tekmo, Mariborčanke niso vedele kako izraziti svoje veliko veselje. Premagale so svoje nasprotnice, italijanske prvakinje, ki so štele v svojih vrstah kar pet članic državne reprezentance. Poljubovale so se, da ni bilo ne konca ne kraja. Nekatere so od veselja celo jokale. Mnogi gledalci so jim čestitali za krasen uspeh in nekateri celo prosili za spominske podpise. Njihov uspeh je velik in to je razumelo tudi občinstvo, ki je pozdravilo to Branikovo zmago z dolgim živim ploskanjem.

V tem drugem dnevu tekmovanja je občinstvo skoraj napolnilo dvorano. Se nekaj kar smo opazili in za kar je videmski trener tožil, je bilo to, da je bilo nedeljsko občinstvo stoodstotno naklonjeno Mariborčankam in je podčrtovalo sleherno njihovo akcijo s ploskanjem, medtem ko so bile nasprotnice le redkokdaj deležne enakega priznanja. Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

BRANIK: Preac 14, Gorup 5, Jančar 3, Mirnik 6, Vidmar, Polše, Milovanovič, Strmski 13, Megljaj 12, Hohnjec.

UDINESE: Bradamante 16, Pausich 13, Vendrame F. 7, Persi 8, Vendrame S., Penso, De Sanctis, Geroni 6, Lanazzi in Rigo.

BRANIK-UDINESE 53:50 (24:26)

Mariborčanke so dosegle prve točke takoj v začetku. Njihova ekipa je nadigrala razigrane in slavne nasprotnice. Zaman so se te trudile, da bi ustavile Slovenke in same diktirale igro tako kot so prejšnji dan proti Standi. Branile so na cono in Mariborčanke so šle v koš s točnimi meti iz daljave sedmih ali osmih metrov. Razlika točk je venomer nihala med 1 in 4 za Branik, skoraj do konca prvega polčasa, ko je za trenutek Udinese odlično zaigrala, šla dvakrat zaporedoma v koš in tako šla k počitku z dvema košema naskoka.

Akcija pred košem med tekmo Branik—Udinese

V tem prvem delu so Mariborčanke potrdile to, kar so v prvi tekmi nakazale. Njihovo najmočnejše orožje je bila hitrost. Ta jim omogoča nadoknaditi marsikatero drugo pomanjkljivost.

Videmčanke so bile očitno utrujene. V začetku jih je presenetila hitrost nasprotnic, a ko so zaključile prvi del v svojo korist, so bolj mirne vrnile na polje gotove, da jim zmaga ne bo ušla. Tudi v drugem polčasu ima Branik dober začetek in kaj kmalu je spet v vodstvu. Nato sta si nekaj časa moštvi enakovredni. Videmčanke skušajo zamenjati taktiko, kar je še slabše. Mariborčanke zdaj gredo v koš večkrat zaporedoma s Preacevo, Meglajevo in Strmškovo. Po enominutnem počitku nasprotnice spet branijo cono, kljub temu razlika še vedno raste in doseže maksimum 9 točk, 49:40 za Branik. Manjkata samo še dve minuti do konca. Udinese skuša popraviti rezultat in da iz sebe še zadnje zaloge energije. Spet menja igro in začne z ostrim presingom. Mariborčanke so v zadregi, zgubijo nekaj žog in razlika se krči. Samo tri točke ločijo ekipi, ko mora Strmškova zapustiti igrišče zaradi petih osebnih napak. Preacova doseže točko z osebnim metom in kmalu nato še v akciji. Manjka 40" in Branik vodi s 6 točkami. Udinese poostri pritisk, kar zbega obrambo nasprotnic. Pausicheva doseže koš in takoj nato še Bradamante, a ravno ko je žoga v košu zaključni žvižg sproži med Mariborčankami izredno veselje.

Po igri sodeč je Branik popolnoma zasluženo zmagal. Mariborčanke so igrale zelo napadalno, naglo in požrtvovalno. Redko kdaj so zamenjale svojo postavo, kar dokazuje, da so tudi atletsko dobro pripravljene. V koš so šle najraje z naglimi protinapadi, ki so venomer odrezali nasprotnikovo obrambo. Tudi obramba je bila odlična, saj prav do zadnjih sekund niso nasprotnice osvojile niti ene odbite žoge in to je za Mariborčanke pravi uspeh, ker so Videmčanke znane posebno po tej svoji lastnosti in se ravno Bradamantejeva v tem odlikuje celo v evropskem merilu.

Udinese pa je bila v senci. Refleksi niso bili več tako hitri in večkrat je obupala nad rezultatom, kar je vplivalo negativno na igro celega moštva.

V tekmi za tretje in četrto mesto, je milanska Standa z lahkoto odpravila tržaško ekipo Hausbrandta z 87 : 21 (44 : 10).

—«»—

KOLESARJI NA JUGU

G. Carlesi prvi v Reggio Calabria

REGGIO CALABRIA, 28. — V prvi kolesarski dirki za kvalifikacijo za italijansko državno prvenstvo, ki so jo v nedeljo tekli po pokrajini Reggio Calabria, je zmagal mladi Guidi Carlesi, ki je prevozil 274 km v 7 urah 25'15" s povprečno hitrostjo 36,923 km na uro. Drugo mesto si je zagotovil Gastone Nencini, tretje pa Pierino Baffi.

—«»—

OD 8. DO 12. JUNIJA

Kolesarska dirka po Sloveniji in Hrvaški

Letošnja mednarodna kolesarska dirka po Sloveniji in Hrvaški s startom in ciljem v Ljubljani bo imela 6 etap. Prva etapa bo 8. junija Ljubljana - Zagreb, druga 9. Zagreb - Reka, tretja 10. Reka - Crikvenica, četrta istega dne Crikvenica - Pulj, peta 11. junija Pulj - Nova Gorica, šesta 12. junija Nova Gorica - Ljubljana. Na dirko so bile povabljene reprezentance Italije, Madžarske, Vzhod. Nemčije ter mestni reprezentanci Muenchena in Graza.

Za nogometno prvenstvo B lige

Triestina - Taranto 0:0

Slaba igra domačinov in neverjetna zapravljivost tržaškim napadalcev

TRIESTINA: Bandini; Brach, Degrassi, Szoke, Varglien, Radice, Demenia, Puia, Secchi, Taccola, Fortunato.

TARANTO: Soldaini, Pontrelli, Manzella, D'Amore, Piovanelli, Giorgis, Boscolo, Fiorindi, Biagioli, Gianmarinaro, Ferrarese.

SODNIK: Ferrari iz Milana.

GLEDALCEV: 8.000. KOTOV: 8:3 za Triestino.

Proti Tarantu je Triestina zapravila točko in z njo verjetno tudi zadnjo priložnost, da se še uvrsti med prvo trojico oziroma v A ligo. In čeprav nam je lahko žal za to, pa po drugi strani res ne vemo, kaj naj bi Triestina v A ligi počela, če ni bila sposobna premagati niti tako skromnega nasprotnika, kakršen je bil Taranto.

Že prejšnji teden po tekmi s Comom smo zapisali, da je tržaška enajstorica po odhodu Magistrellija v vojsko praktično brez realizatorjev, ki bi znali volumen njene igre v polju spremeniti v gole. Tokrat je bila ta pomanjkljivost še mnogo bolj očitna. Napadalcem so se nudile tolikšne stoodstotne priložnosti za realizacijo, da je bilo dejansko težje zgrešiti kot pa zadeti v črno. In vendar so razni Secchiji, Fortunati, Puie in predvsem Taccola kar tekmovali v tem kdo bo več grešil, debutant Demenia, na zanj neobičajnem mestu krila, pa sploh ni prišel do besede. Vsa velika premoč, ki je bila posebno zgovorna v drugem polčasu, je tako ostala zaman in če bi v ozadju ne bilo odlično razpoloženega Bandinija, ki je vsaj dvakrat rešil svojo mrežo, bi lahko gostje odnesli iz Trsta ne samo eno, temveč celo dve točki, kar bi bilo sicer krivično glede na potek tekme, a bi bilo primerno plačilo za neodpustljivo zapravljivost v napadu.

Toda ne glede na veliko terensko premoč domačih v drugem polčasu, tudi igre krilske vrste ni mogoče pohvaliti. Preveč je namreč nabijala v prazno in premalo prispevala k načrtnosti. To velja predvsem za Radiceja, ki očitno ni v najboljši formi, pa tudi za Szokeja. Boljši so bili branilci Brach, Varglien in tudi Degrassi, ki je s svojo rutino kar zadovoljivo nadomestil obolelega Frigerija.

O Tarantu smo že dejali, da je bil skromen nasprotnik, vendar pa je igral taktično zelo dobro. V prvem polčasu je igral odprto in s hitrimi napadi skušal doseči vodstvo. Ko pa se je dodobra prepričal o neučinkovitosti domačih, je s pojačano obrambo v drugem polčasu igral na delitev točk, kar mu je tudi uspelo. Med posamezniki v njegovih vrstah je izstopal vratar Soldaini, ki je nekajkrat odlično posredoval, pri čemer mu je pomagala tudi sreča.

Kot že rečeno, je bila igra v prvem polčasu odprta z izmeničnimi napadi toda z lahno premočjo domačih. Prva lepa priložnost za gol se je nudila Triestini v 22', toda žoga, ki jo je Puia z glavo usmeril proti nezavarovanim vratom, se je prvič odbila od prečke, drugič pa jo je pretregel vratar. Triestina je vztrajala v napadu in v 30' je Secchi prejel od Puie čist predložek. Njegov silovit strel je zadel vratarja Soldaina v trebuh. Žoga se je sicer odbila v polje, vratar pa je ostal na tleh in šele maser ga je znova postavil na noge. Deset minut pozneje se je pred vrati Taranta ponovil skoraj enak prizor in Secchijev strel je še enkrat podrl na tla vratarja, ki še vedno ni prebolel prejšnjega zadetka.

V vsem polčasu je imel Taranto praktično samo eno priložnost in to eno minuto pred koncem, ko je Bandini z njemu lastno intuicijo odvrnil v kot Gianmarinarov strel iz neposredne bližine.

V drugem polčasu je po začetni ofenzivi gostov, med katero je levo krilo za las zgrešilo prazna vrata z nevarnim diagonalnim strelom, Triestina prevzela pobudo in jo z redkimi intervali obdržala do zaključnega žvižga. V napadu je bilo pogosto tudi do osem igralcev. Ofenzivnih akcij, mnogo tudi lepo zasnovanih, je bilo toliko, da jih ni mogoče navesti, toda skoraj nobena ni našla moža, ki bi jo znal zaključiti s primernim strelom. Priložnosti je bilo več kot preveč in prvenstvo med tistimi, ki so jih zapravili, pripada Taccoli. Najmanj trikrat ali štirikrat se je znašel sam pred vratarjem in vsakokrat je streljal mimo vrat ali pa tako medlo, da je bila žoga lahek plen zadnjega čuvaja. Zadnjo in najbolj čisto priložnost pa je zamudil že v podaljšku, ko je od Secchija prejeto žogo iz neposredne bližine poslal mimo droga. Resnici na ljubo pa je treba omeniti, da je za zamudo te poslednje priložnosti bil kriv tudi Secchi, ki bi lahko že sam izvedel zaključni strel namesto da je žogo podaljšal do Taccole, pa čeprav je bil ta bolj prost.

Sodnik Ferrari je kljub nekaterim manjšim napakam dobro opravil svoje delo. Okrog osem tisoč gledalcev je bilo z igro domačega moštva seveda povsem upravičeno nezadovoljnih.

V nedeljo na lahkoatletskem mitingu

Paola Paternoster: nov rekord v disku

Lahkoatletinja je vrgla disk 51.33 m daleč

RIM, 28. — Paola Paternoster je v nedeljo na lahkoatletskem mitingu dosegla z metom diska 51,33 m nov italijanski rekord. S tem metom je Paternostrova tudi presegla normo, ki ji daje pravico do nastopa na rimskih olimpijskih igrah.

Svetovna ženska lestvica v metu diska je sledeča:

Nina Ponomareva (SZ)	56,18
Tamara Pres (SZ)	55,80
Kriemhild Hausmann (N.)	55,70
Irene Schuch (Nem.)	55,01
Tamara Tuguši (SZ)	5 ,61
Jevgenija Kuznecova	53,23
Doris Muller (Nemčija)	52,70
Stepanka Mertova (ČSR)	52,28
Aleksandra Šelobkovič (SZ)	52,09
Valerie Sloper (N. Zel.)	51,86
Antonina Solotučkina (SZ)	51,66
Kazimira Rykowska (Poljska)	51,41

—«»—

DANES V LONDONU

Vecchiatto - Charnley

LONDON, 28. — Jutri zvečer se bosta srečala na stadionu v Wembleyu evropski prvak lahke kategorije Italijan Mario Vecchiatto in angleški prvak Dave Charnley. Srečanje bo veljavno za naslov evropskega prvaka.

Jugoslovansko nogometno prvenstvo

Zaradi zunanje zmage Dinama ogrožen položaj Crvene zvezde

Ljubljanski Odred je v II. ligi prepustil točko gostom iz Zagreba

Tretje spomladansko kolo jugoslovanskega nogometnega prvenstva I. zvezne lige se je končalo s tesnimi zmagami in sicer večidel z zmagami doma čih enajstoric. V soboto je Crvena zvezda premagala Vojvodino, v nedeljo pa so jo nekateri oponašali. V Titogradu je Budućnost spravila obe točki, sarajevska enajstorica pa si je tudi spravila v žep izkupiček. Hajduk je na Reki izsilil neodločen izid tekme, medtem ko je poraz Partizana v Mostarju praktično edino presenečenje dneva. Dinamo pa si je šel po zmago na igrišče Radničkega.

Rezultati tekem I. zvezne lige:

Budućnost-Sloboda 1:0 (1:0)
Radnički-Dinamo 0:1 (0:1)
Sarajevo-Beograd 2:1 (1:0)
Rijeka-Hajduk 1:1 (1:0)
Velež-Partizan 1:0 (0:0)

Lestvica:

Crv. zvezda	14	10	2	2	25:11	22
Dinamo	14	9	2	3	30:8	20
Partizan	14	7	3	4	28:17	17
Hajduk	14	6	4	4	31:14	16
Vojvodina	14	6	4	4	21:12	16
Radnički	14	5	3	6	19:17	13
Velež	14	4	5	5	17:22	13
Sarajevo	14	5	3	6	16:22	13
Beograd	14	3	4	7	15:21	10
Rijeka	14	4	2	8	19:38	10
Budućnost	14	3	3	8	21:28	9
Sloboda	14	3	3	8	9:27	9

* * *

V drugi zvezni ligi so se kar štiri tekme končale z neodločenimi izidi. Presenečenje kola je predvsem tekma v Splitu, kjer je gostujoči Šibenik odvzel domačinom, ki so najresnejši kandidati za vstop v prvo ligo, točko. Borac je slavil visoko zmago proti Elektrostroju, s čimer je dokazal, da je najresnejši kandidat, poleg Splita seveda, za prvo mesto v lestvici. Nasprotno pa je položaj Elektrostroja že tako brezupen, da ga brez dvoma čaka izpad. V nevarnosti, da izpadeta iz tega prvenstva, sta tudi Lokomotiva in ljubljanski Odred, ki je v nedeljo moral prepustiti Zagrebčanom eno točko.

Rezultati tega kola druge zvezne lige (zahod) so sledeči:

Odred-Zagreb 1:1
Igman-Varteks 3:1
Lokomotiva-Proleter 1:1
Split-Šibenik 1:1
Trešnjevka-Željezničar 0:0
Borac-Elektrostroj 4:0

Lestvica:

Split	14	10	1	3	38:16	21
Trešnjevka	14	9	1	4	31:19	19
Borac	14	9	1	4	31:20	19
Šibenik	14	8	1	5	25:21	17
Željezničar	14	7	2	5	20:17	16
Proleter	14	5	3	6	22:32	13
Zagreb	14	5	3	6	31:36	13
Varteks	14	5	2	7	18:24	12
Igman	14	5	1	8	21:26	11
Odred	14	5	1	8	16:24	11
Lokomotiva	14	3	3	8	19:28	9
Elektrostroj	14	3	1	10	13:30	7

V slovenski conski ligi je mariborski Branik še vedno na prvem mestu, pa čeprav ga Kladivar že resno ogroža. Kladivar je namreč v nedeljo [illegible] vil zmago nad Rudarjem.

Igralci Nove Gorice so igrali na igrišču v Šempetru proti moštvu Ljubljane in so si v trdi in ostri borbi zagotovili zmago s pičlo razliko enega gola.

Moštvo Triglava pa je zadalo domačinom v Izoli tesen, vendar povsem nepričakovan poraz.

Rezultati:

Nova Gorica-Ljubljana 2:1 (2:[illegible])
Triglav Izola 1:0 (0:0)
Kladivar-Rudar 3:1 (1:1)
Krim-Grafičar 2:0 (2:0)

Lestvica:

Branik	13	10	1	2	[illegible]	[illegible]
Kladivar	13	9	2	2	[illegible]	[illegible]
Triglav	13	8	0	5	[illegible]	[illegible]
Rudar	13	7	1	5	[illegible]	[illegible]
Maribor	12	6	2	4	[illegible]	[illegible]
Sobota	13	6	2	1	[illegible]	[illegible]
Ljubljana	13	6	1	6	[illegible]	[illegible]
Krim	13	4	4	5	[illegible]	[illegible]
Nova Gorica	13	3	3	7	[illegible]	[illegible]
Ilirija	12	4	1	7	[illegible]	[illegible]
Grafičar	13	1	4	8	[illegible]	[illegible]
Izola	13	0	5	8	[illegible]	[illegible]

ACRA, 28. — Predsednik nogometne zveze Gane je izjavil, da bo zaprosil mednarodno nogometno zvezo za vpis Gane med člane FIFA.